

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1892. Första Kammaren. N:o II.

Onsdagen den 2 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr vice talmannen ledde kammarens förhandlingar.

Upplästes två inkomna läkarebetyg, så lydande:
Att herr greve *G. Lagerbjelke* till följd af förkylning är tills vidare förhindrad att lemna sina rum, intygar
Stockholm den 1 mars 1892.

A. Werner,
legitimerad läkare.

Statsrådet friherre *F. v. Essen*, som lider af influenza, är af denna anledning hindrad att deltaga i riksdagsarbetet tills vidare och måste hålla sig på sina rum, intygar
Stockholm den 1 mars 1892.

Thorbjörn Hvass,
legitimerad läkare.

Justerades protokollet för den 24 sistlidne februari.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:
n:o 19, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående öfverlåtande till Gefle stad af den s. k. Fredriksskansholmen;
n:o 20, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtskilliga kronan tillhöriga, till begagnande af artilleribatteriet i Hernösand upplåtna byggnader och lägenheter;
n:o 21, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från häradshöfdingebostället 1 mantal Vassmolösa n:o 5 i Kalmar län;
n:o 22, i anledning af väckt motion om bibehållande vid hittills
Första Kammarens Prot 1892. N:o 11.

utgående belopp af vakansafgifterna för soldatrotarne inom Hellestads f. d. bergslag;

n:o 23, i anledning af väckt motion om beviljande af vederlag till länsmannen C. G. Svenonius för mistad åklagareandel i förbrutet gods; samt

n:o 24, i anledning af väckt motion om beviljande af vederlag till länsmannen N. M. H. Sunding för mistad åklagareandel i förbrutet gods.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets under gårdagen bordlagda utlåtanden n:is 14—17.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 27 nästlidne februari och den 1 innevarande mars bordlagda utlåtande n:o 18, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor.

1—4 punkterna.

Lades till handlingarna.

5 punkten.

Hvad utskottet tillstyrkt bifölls.

Vid förnyad föredragning af sammansatta stats- och bankoutskottets den 27 sistlidne februari och under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Herr talmannen öfvertog nu ledningen af kammarens förhandlingar.

Föredrogs å nyo bevillningsutskottets den 27 nästlidne februari och den 1 innevarande mars bordlagda betänkande n:o 2, angående vissa delar af tullbevillningen.

Herr Ryding: Herr talman! Det kommer att föreslås i Andra Kammaren — derest det icke redan är föreslaget — att punkterna 2 och 3 i det nu anmälda betänkandet skola först företagas till behandling; och vid ett sammanträde mellan åtskillige ledamöter från Första Kammaren rörande den fråga, som nu föreligger, har jag fått i uppdrag att här i denna kammare väcka enahanda förslag.

Bevillningsutskottet har i sitt betänkande först behandlat under punkten 1 Kongl. Maj:ts proposition n:o 8 angående *nedsättning* under innevarande år i tullen å vissa slag af spannmål m. m. samt derefter i punkterna 2, 3, 4 och 5 behandlat tullsatserna å råg, hvete, mjöl och gryn för år 1893, hvarvid i olika punkter skilnad gjorts mellan årets första och senare halfår. Den rätta och naturliga ordningen hade väl ändå varit att först söka bestämma hufvudrigtningen för framtidens tullpolitik och att på innebörden af beslutet derom låta bero, om eller i hvilken mån en nedsättning i de för innevarande år redan bestämda tullsatserna kan eller bör ega rum. *Det principiella, regeln, sjelfva grunden* är väl det, som först bör diskuteras och afgöras. Härom synes mig att vi alla kunde vara enige, utan afseende på hvilket parti i tullfrågan vi tillhöra.

Genom ett bifall till mitt förslag skulle dessutom måhända kunna undvikas den oegentligheten att, såsom bevillningsutskottet ifrågasatt, tulltaxan komme att stadga olika tullsatser under ett och samma år å en och samma vara — en oegentlighet, desto mera i ögonen fallande, som hvarken Kongl. Maj:t eller någon enskild motionär föreslagit något sådant. I alla händelser låter det icke gerna gå för sig att särskildt behandla punkten 2 och särskildt punkten 3, då de begge afse samma vara för ett och samma bevillningsår, utan måste väl dessa båda punkter behandlas i ett sammanhang. Enahanda är förhållandet med punkterna 4 och 5; men med afseende å dessa förekommer derjemte såsom anmärkningsvärdt, att i punkten 4, som afser 1893 års första halfår, behandlas spannmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, under det att samma varor, då man kommer till sista halfåret 1893, fördelas på två särskilda punkter, 5 och 10, af hvilka punkten 5 afser spannmål, malen, mjöl och gryn, af råg och hvete, och punkten 10 afser spannmål, malen, mjöl och gryn af andra slag än råg och hvete. Det torde följaktligen af samma skäl, som nys nämnades angående punkterna 2 och 3, blifva nödvändigt att behandla jemväl punkten 10 i sammanhang med punkten 4, hvilket naturligtvis ej hindrar, att särskilda propositioner kunna framställas rörande de olika varuslagen, derest sådant befinnes nödvändigt.

Med anledning af hvad jag nu anfört och för att vinna likformighet med det föredragnings sätt, som i Andra Kammaren efter all sannolikhet kommer att beslutas, tager jag mig friheten yrka, att till behandling må företagas först punkterna 2 och 3 i ett sammanhang, derefter punkterna 4, 5 och 10 i ett sammanhang och sedan punkten 1 — ett yrkande, herr talman, på hvilket jag anhåller om proposition.

Herr Reuterswärd: Bland de skäl, som den siste talaren anförde för att Första Kammaren skulle besluta ett föredragnings sätt, som strider mot utskottets i betänkandet framställda uppfattning, var

äfvén det, att Andra Kammaren skulle hafva tänkt sig föredragnings-sättet på ett helt annat vis. Detta kan dock icke vara något skäl för oss, utan jag anser, att betänkandet, tillräckligt inveckladt förut, åtminstone bör punktvis föredragas, och att början göres med punkten 1. Deremot skall jag, medan jag nu har ordet, bedja att få föreslå, att punkterna 2 och 3, som gälla 1893, måtte sammanföras under en punkt, likasom ock punkterna 4 och 5 under en punkt; och när tiden blir, skall jag göra skriftlig framställning till herr talmannen om, huru jag önskar, att punkten 2 skall komma att se ut i beslutet. Men det är emellertid så godt att genast nämna min mening. Punkten 2 skulle nemligen ha följande lydelse: »att spanmål, omalen, råg och hveté, måtte för tiden till den 1 juli åsättas en tull af 1 krona 50 öre samt för tiden från den 1 juli 1893 till årets slut en tull af 2 kronor 50 öre, allt per 100 kilogram». Då innefattas häri både punkten 2 och punkten 3. När vi komma till punkten 3, skulle jag yrka afslag, ty den är då redan afgjord. Samma blir förhållandet, när vi komma till punkterna 4 och 5. De skulle sammanslås till en punkt och lyda: »att spanmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, måtte för tiden till den 1 juli 1893 åsättas en tull af 2 kronor 80 öre samt för tiden från den 1 juli till årets slut en tull af 4 kronor 30 öre, allt per 100 kilogram».

Jag anhåller, att herr talmannen måtte framställa proposition på mitt yrkande, att betänkandet punktvis föredrages, att vi börja med punkten 1 och genomgå betänkandet i den ordning, hvari utskottet uppställt det, samt att, när punkterna 2, 3, 4 och 5 förekomma, det förslag, jag här tagit mig friheten väcka, måtte komma under kam-marens pröfning.

Friherre Barnekow: Så mycket hellre instämmer jag med den förste talaren, som det inom utskottet varit Första Kammarens ledamöters mening, att dessa punkter, 2 och 3, böra sammanslås, äfvén som punkterna 4 och 5. Det har aldrig varit vår mening annat än att de skulle höra till samman, utan det har varit Andra Kammarens ledamöter, som hindrat detta. Derför gläder det mig, att ett förslag i denna riktning kommer från Andra Kammaren. Äfvén hvad punkten 10 beträffar, kan jag instämma deri, att den kan behandlas med punkterna 4 och 5. Deremot kan jag ej instämma med den förste talaren deri, att vi skulle börja med punkten 2; jag inser nemligen ej, hvarför vi skulle gå ifrån hvad utskottet föreslagit. Jag yrkar därför, i likhet med den siste talaren, att vi gå i den ordning utskottet hemställt och börja med punkten 1.

Herr Unger: Jag finner det vara så mycket större skäl att börja med punkten 1, som det skulle vara oegentligt att först fatta beslut angående år 1893 och då kanske taga 1 krona 50 öre med risk att derefter till äfventyrs, vid föredragning af punkten 1 få nuvarande tullsatsen 2 kronor 50 öre bibehållen, ehuru just för 1892 kongl. proposition om och skälig anledning till tullens sänkning föreligger. Antagligt är att, om protektionisterna skulle stanna vid 2 kronor 50 öre för 1892, vilja de äfvén hafva 2 kronor 50 öre för 1893. Jag

hemställer därför, att betänkanudet måtte föredragas i den ordning utskottet, efter tidsföljd, rätt uppstält detsamma.

Sedan öfverläggningen rörande sättet för föredragningen af nu förevarande betänkande förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i sådant afseende yrkats dels, af herr *Rydning*, att betänkanudet skulle företagas punktvis till afgörande i sådan ordning, att först föredroges 2 och 3 punkterna i ett sammanhang, vidare 4, 5 och 10 punkterna gemensamt och derefter första samt öfriga punkter i nummerföljd, dels ock, af herr *Reuterswärd*, att betänkanudet skulle punktvis föredragas, dock så att 2 och 3 punkterna företoges till afgörande i ett sammanhang äfvensom 4 och 5 punkterna i ett sammanhang.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden; och förklarades propositionen på bifall till herr Reuterswärds yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

1 punkten.

Mom. a).

Hans excellens herr statsministern Boström: Då nu till afgörande föreligger bevillningsutskottets betänkande med anledning af Kongl. Maj:ts proposition och väckta motioner om tullsats på spanmål, omalen, råg och hvete, samt malen, mjöl, alla slag, så anhåller jag att få något närmare redogöra för de åsigtter, som inom regeringen varit gällande i denna fråga.

Kammarens ledamöter torde erinra sig all den oro, som uppstod i sinnena, när det blef bekant, att förbud skulle utfärdas mot utförsel af spanmål från Ryssland, hvarifrån vårt land varit vant att hemta största delen af sitt behof af främmande spanmål. Helt naturligt var, att en sådan åtgärd skulle åstadkomma en förhöjning af spanmålsprisen. Och denna höjning stegrades äu mer genom spekulationer, äfvensom af farhågor för, att skörden af höstsäd i vårt eget land skulle utfalla olyckligt. Uttryck af denna oro såg man i tidningspressen, i petitioner samt mångenstädes eljest. Men under tiden pågick dock en mycket stor spanmålsinförsel såväl från Ryssland, innan exportförbudet trädte i kraft, som från andra länder; och farhågan för brist på spanmål aftog allt mer och mer. Upplysninger, som inhemtades rörande utsigtterna för vår egen skörd — och de inhemtades, såsom herrarne minnas, rätt ofta — gäfvo äfven allt mer vid handen, att denna skörd skulle utfalla rätt gynsam. När sälunda några farhågor för befarad spanmålsbrist ej förefunnos, fans icke någon anledning för regeringen att omedelbart vidtaga någon åtgärd för underlättande af spanmålsinförseln. Faktiskt är för öfrigt, att sedan skörden kommit in och man fått se, huru lyckligt den utfallit, sjönko prisen icke oväsentligt. Men då de dock fortfarande stodo ganska högt, kunde man väl med skäl taga i öfvervägande, huru vida icke en tullnedsättning borde föreslås, som ej skulle kunna på något vis lëdera jordbrukarnes berättigade anspråk på skäliga pris för sina alster.

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

*Nedsättning
af spannmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Regeringen hade då att taga i öfvervägande, i hvilken form en sådan nedsättning skulle kunna ske. Då det var klart, att orsaken till denna ovanliga prisstegring låg i de säregna förhållanden, som inträdt genom det ryska exportförbudet, syntes det vara af omständigheterna påkalladt att inskränka sina åtgärder för närvarande till den tid, under hvilken detta förbud ansågs kunna göra sig gällande. Derför inskränkte regeringen sig till att föreslå en suspension till 1892 års slut, öfverlemnande åt nästa års Riksdag att vidtaga de åtgärder, som kunde påkallas af de förhållanden, som då kunde hafva uppstått.

Det förslag Kongl. Maj:t sålunda framlagt har ej vunnit utskottets gillande; men man kan likväl med fog säga, att det i princip blifvit godkändt, då ju utskottet äfven föreslagit en suspension af tullen, ehuru till ett lägre belopp och till en längre utsträckning i tiden, nemligen till den 1 juli 1893, och de ledamöter, som dikterat detta utskottets beslut, i en reservation föreslagit bibehållande derefter af den nu gällande tullsatsen. Och dertill hafva de lagt ett uttalande, att nästa års Riksdag nog kommer att taga i öfvervägande, om ändring då befinnes af förhållandena påkallad. Jag kan mycket väl förstå, hvad som gifvit utskottet anledning att föreslå en mindre nedsättning än Kongl. Maj:t — nemligen den omständigheten, att priset på spannmål sjunkit, sedan den kongl. propositionen afgafs. Och det förefaller mig då helt naturligt, att man gifvit denna nedsättning en längre tidsutsträckning än Kongl. Maj:t, som för den större nedsättningen bestämt en kortare tidrymd.

I en punkt har Kongl. Maj:ts förslag icke vunnit någon som helst tillslutning från utskottets sida, nemligen rörande det moratorium, som Kongl. Maj:t föreslagit, eller att den förändrade tullen å mjöl skulle tillämpas först två månader efter det den nedsatta tullen å omalen säd trädt i kraft. Man har förmenat, att en sådan åtgärd vore till förmån uteslutande för qvarnindustrien och att derigenom den tid skulle undanskjutas, då konsumenterna komme i åtnjutande af den med nedsättningen afsedda fördelen. För min del kan jag icke tro, att en sådan uppfattning är fullt befogad. Först och främst är det klart, att när spannmålstullen nedsatts, kommer med detsamma också priset på mjöl att sjunka. Det visar sig bäst deraf, att våra qvarnegare redan vid kontraktensliga uppgörelser erbjudit sig att, omedelbart sedan nedsättning af tullen å spannmål inträdt, nedsätta priset på mjöl. Och det är ju också klart, att de då icke kunna hålla sina högre pris uppe. Men deremot har saken nog en annan sida. Jag kan nemligen tänka mig, att en qvarnegare skulle kunna finna med sin fördel förenligt att t. ex. till Danmark, der tullfrihet eger rum, exportera mjöl vid den tid, då denna tullförändring träder i kraft. Efter gällande bestämmelser är han då berättigad till restitution, som kan beräknas till 3 kronor 75 öre för rågsigt och 3 kronor 33 öre för hvetesigt. Sedan kunde han naturligtvis omedelbart införa mjöl, som skulle kunna förtullas för 2 kronor 80 öre. Det är gifvet, att skillnaden mellan dessa siffror icke helt och hållet blir affärsmannens vinst, ty han får ju äfven vidkännas kostnaden för frakt, lossning och lastning m. m. Men i alla fall är skillnaden så stor, att man skulle kunna tänka sig en dylik transak-

tion. Derigenom att mjöltullen inträder senare, såsom nu föreslås, måste emellertid qvarnegaren hyra sig magasin i det främmande landet; och det torde i icke ringa mån förminska utsigten till vinst. Men, skulle man kunna invända, han uppskjuter transaktionen, tills mjöltullen träd i kraft. Dervidlag torde jag dock få erinra om ett par omständigheter. Den ena är den, att han ej får restitution för mjöl, som förmalts af från nederlag förtullad spanmål, och ej heller för spanmål, som införts längre tid tillbaka än sex månader innan utförseln egde rum. Om jag antager, att denna tull på spanmål kommer att tillämpas t. ex. den 1 april, skulle nedsättningen i mjöltullen komma till stånd den 1 juni; och det är knappt antagligt, att någon spanmålshandlare tagit in spanmål efter den 1 januari, som han ej lagt på nederlag. Och följaktligen är det klart, att utsigten till att göra sådana operationer och på sådant sätt bereda sig inkomst på statskassans bekostnad är väsentligen reducerad. Jag tror derför, att den åtgärd regeringen här föreslagit icke saknar all befogenhet, men å andra sidan erkänner jag gerna, att, sedan utskottet föreslagit en väsentlig mindre reducering af tullsatserna, utsigterna för en dylik affärstransaktion förminskats, om ock icke alldeles försvunnit. Jag vet, att det initiativ, regeringen i denna fråga tagit, blifvit från många håll klandradt, men jag hemställer till eder, mine herrar, när priset på en vara, som är föremål för så stor konsumtion som spanmål, stigit till sådan höjd, som här egt rum, och många klagomål förspörjas — är det då ej regeringens skyldighet att tillse om dessa klagomål äro berättigade och, i så fall, i hvad mån en rättelse derutinnan må kunna vidtagas? När dertill kommer, att inga andra åtgärder kunna vidtagas i sådant syfte, än tullreduktioner, och när man vidare är på det klara med att sådana kunna genomföras utan att, såsom jag nyss nämnde, lædera jordbrukarens berättigade anspråk på skydd för sin näring, så synes det mig hafva varit regeringens oafvisliga pligt att här taga initiativ. Att ej regeringen härigenom i någon mån velat frånträda sin ståndpunkt i tullfrågan, derom tror jag att herrarne kunna vara öfvertygade, och huru än regeringens förslag må bedömas, hoppas jag dock att ingen skall finna skäl att misskänna regeringens afsigter.

Jag kan också tillägga, att regeringen haft ett annat syfte med sitt förslag, en önskan att åvägabringa ett närmande mellan de olika meningarne i tullfrågan, och hvilka skiljaktigheter äfven gjort sig gällande i andra frågor än de rent tullpolitiska. Det är ock med tillfredsställelse man ser framgå af utskottets betänkande och reservationerna dervid, att en benägenhet för tillmötesgående och sammanslutning förefinnes, en sammanslutning af personer, hvilka hafva endast det målet i sigte — att arbeta för foserlandets väl. Om detta alltid må anses nödvändigt, så är det ändå nödvändigare under tider så allvarliga som de närvarande.

Jag har nu, mine herrar, sökt angifva de skäl och synpunkter, som varit för regeringen bestämmande vid afgifvande af detta förslag. Det tillhör nu Riksdagen att besluta, och jag skall ej deltaga i diskussionen om föreliggande betänkande, derest ej några särskilda anledningar dertill skulle kunna komma att yppa sig.

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*
(Forts.)

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Friherre Barnekow: Då mitt namn står under föreliggande betänkande, må det tillåtas mig att inför kammaren något redogöra för huru detta besynnerliga betänkande tillkommit.

Jag vill då till en början påpeka, att när vi började våra arbeten inom utskottet, voro inom detsamma två ungefär lika starka partier representerade. Det ena höll bestämdt på tullfrihet och det andra höll på de nu gällande tullsatserna. Men der funnos äfven röster, som höjdes för att understödja regeringens förslag om nedsättning, men detta moderata parti kunde ej vända sig till den frihandelsvänliga sidan, ty från det hållet proklamerades på det bestämdaste, att så länge ett öres tull finnes på spanmålen, skulle de söka kämpa deremot. Man gick så långt, att man förklarade, att under sådana omständigheter som de nuvarande, då två partier så hårdt strida med hvarandra om magten, måste all moderation och alla moderata åsichter trampas under fötterna och undertryckas. Med den sidan kunde alltså icke några underhandlingar ske. Då vände de moderata sig till andra sidan, till dem, hvilka önskade de nuvarande tullsatsernas bibehållande. Dessa båda åsichter voro derutinnan öfverensstämmande, att de båda voro protektionistiska. För att då, när våra motståndare höllo tillsammans med så stor enighet, kunna bestå, var det klart att också vi å vår sida måste hålla i hop för att icke blifva besegrade.

Under sådana förhållanden framkom det förslag, som reservanterna ifrån Första Kammaren här yrka bifall till. Man enades om att för 1892 nedsätta tullen för råg och hvete till 1 krona 50 öre, för första halfåret 1893 till 1 krona 50 öre, och för sista halfåret skulle tullen åter uppgå till den nu gällande.

När detta förslag framkom inom utskottet, mötte det en skarp opposition från våra motståndares sida. Man sökte på allt sätt sönderrifva det, och detta lyckades äfven så till vida, att man lyckades framdriva två voteringar om punkten 3, och så framkom detta missfoster, hvilket icke någon af oss vågat understödja, nemligen en tullsats af 1 krona och 50 öre för första halfåret och tullfrihet för det sista halfåret af 1893. När vi då hade kämpat och stridt — ty striden har varit hård inom utskottet — märkte äfven våra motståndare att striden varit häftigare än den bort vara. Då kommo de till besinning och då framlades icke offentligt utan enskildt det förslag, som i form af reservation från 9 af Andra Kammarens ledamöter här återfinnes. Men då var beslutet redan fattadt och öfverenskommelse träffad, och beslutet kunde icke upprifvas annat än efter derom uppnådd fullständig enighet inom utskottet; någon sådan kunde naturligtvis ej vinnas — och beslutet blef sådant det nu är.

Det är naturligt, att vid sådant förhållande kommer klander att i främsta runnet drabba ordföranden, och derfor har jag bedt att för kammaren få afgifva denna förklaring. Jag kan ej sjelf bedöma min förmåga såsom ordförande, men jag vet att jag har sökt och kämpat för en sak, som jag ansett vara rättvis, för en sak, som jag trodde skulle vara gagnelig för mitt fosterland, och då jag har den uppfattningen att, när i denna stund två partier stå stridande mot hvarandra, jag fruktar en dylik strid skall kunna blifva till skada och men för vårt land i dess helhet, har jag kämpat för samman-

jemkning af de olika åsigterna. Men felet hos mig har bestått deri, att jag sökt sammanjemka saker, hvilka icke kunna sammanjemkas, och såsom lön därför har jag nödgats sätta mitt namn under detta betänkande.

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Då jag erhöll enhälligt kallelse att blifva utskottets ordförande, trodde jag möjligen, att, då mina moderata åsikter voro kända, jag skulle i något hänseende få understöd, men jag misstog mig; så blef ej förhållandet. Jag har arbetat, såsom jag trott, för landets väl, och då förslaget om moderation från Första Kammarens ledamöter inom utskottet framkom var det icke möjligt att då framkomma med något mera moderat förslag, och jag kan försäkra att det finnes många bland tullvännerna, som anse att vi vid antagandet af detsamma gått för långt uti moderation.

Nu har jag förklaradt, huru detta betänkande tillkommit, och det återstår för kammaren att härom yttra sig. Medan jag har ordet ber jag att hvad denna punkt beträffar, första punkten mom. a), få yrka bifall till densamma. Hvad angår artikeln mjöl, så förekommer den först i b), och om det dertill blir anledning, skall jag bedja att få tillkännagifva min uppfattning derom vid föredragning af det momentet.

För närvarande yrkar jag, som sagdt, bifall till mom. a).

Herr Lithander: Det är känt, att ganska olika meningar varit rådande i afseende på det sätt, hvarpå Riksdagen borde bifalla den af Kongl. Maj:t föreslagna nedsättning af nu gällande tullsatser för råg, hvete och mjöl. Först efter flera öfverläggningar i ämnet mellan Första Kammarens ledamöter inom bevillningsutskottet kunde vi komma till en sammanstående åsigt härutinnan. Denna åsigt har i det framlagda betänkandet fått sitt uttryck dels i form af direkta förslag, dels i form af reservationer från Förstakammarledamöterna. Att Andra Kammarens representanter inom utskottet icke skulle i någon mån eller någon form lemna sitt bifall till Kongl. Maj:ts proposition var desto mera påtagligt, som de från första början af utskottets sammanträden på det mest bestämda sätt förklarade, att på någonting annat än fullständig tullfrihet kunde de ej ingå. Det var oss alltså en ganska stor öfverraskning, då, *sedan* beslutet redan var fattadt, Andra Kammarens ledamöter, i stället för det af oss beslutade förslaget om tullnedsättning till 1 krona 50 öre för omalen och 2 kronor 80 öre för malen säd, i form af reservation föreslogo för den förstnämnda kategorien 1 krona 25 öre samt för den senare 2 kronor 50 öre, fast tull för hela året 1893. Jag vågar icke uttala mig om, huru vida detta deras förslag skulle hafva kunnat tillvinna sig någon anslutning, derest det framkommit tidigare, men att upprifva ett en gång fattadt definitivt beslut lät sig icke gerna göra. Dessutom hade, det må jag upprigtigt tillstå, förslaget, såsom bemedlingsförslag betraktadt, för oss mindre värde därför, att det framkommit först sedan votering egt rum emellan fullständig tullfrihet och 1 krona 50 öre. För min del får jag dock säga, att jag skulle ansett det i högsta mätto önskvärdt, att en öfverenskommelse kunnat träffas mellan båda kamrarnes ledamöter, så att samstämmighet vunnits och dermed

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.
(Forts.)*

utsigt till ett enigt riksdagsbeslut varit öppnad. Ty — man må vara tullvän eller motståndare till tullar — man kan dock icke vara blind för att högre intressen än de ekonomiska här stå på spel, om ej denna oenighet bilägges, och att Riksdagens hela arbete med lösnin- gen af andra viktiga frågor förryckes, derest tullstriden icke kan ut- jemnas, eller ömsesidigt tillmötesgående uppnås.

Jag finner mig föranlåten säga, att min egen personliga åsigt om behofvet af tullskydd och nyttan deraf för Sveriges näringar ej i ringaste mån undergått någon förändring. Jag anser, att 1888 års beslut om införande af ett moderat tullskydd för den viktigaste af våra näringar, nämligen jordbruket, varit till gagn för fosterlandet. Otvifvelaktigt har så varit förhållandet, om än verkan af detta skydd blifvit bestridd, och dess vrångbilder på det mest hänsynslösa sätt begagnats såsom agitationemedel. Genom detta beslut lifvades åter det sjunkna modet hos våra jordbrukare och de gjorde nya samt framgångsrika ansträngningar, hvaraf resultatet också blifvit, att för- hållandet inom vårt land i dess helhet under de senaste fyra åren varit vida bättre än under de nästföretgångna. Den som vill hålla sig till sanningen måste jemväl erkänna, att tillfället till arbetsför- tjänst äfvenledes varit betydligt större. Jag vet att mången helt och hållet vill förneka detta, men med den kännedom jag förvärfvat om förhållandena i landet, har det för mig blifvit ett faktum, att jord- bruksnäringen genom detta skydd vunnit *direkta* samt landets öfriga näringar *indirekta* fördelar.

Nu stå vi emellertid inför helt andra förhållanden än 1888, hvilket ock föranledt fråga om ändring af de då fattade besluten. Missväxt och nöd i Ryssland med deraf följande exportförbud och måhända äfven spekulationen ha tidtals uppdrifvit spanmålsprisen enormt. Detta är exceptionella förhållanden, hvilka mana till vid- tagande af extra åtgärder. Kongl. Maj:ts regering har icke heller underlåtit föreslå sådana, och för min del skulle jag anse det lyck- ligt, om Riksdagen beslöte sig för att, i öfverensstämmelse med hvad utskottet här föreslagit, nedsätta tullen till 1 krona 50 öre för omalen samt 2 kronor 80 öre för malen spanmål. Detta må emellertid icke uppfattas såsom ett frånträdande af skyddssystemet.

Angående bevillningsutskottets nu föreliggande betänkande har utskottets ärade ordförande redan yttrat sig, hvarför jag här må- hända ej behöft begära ordet. Dock vill jag, på tal om det rättvisa klander, som redan kommit och tvifvels utan skall komma detta ut- skottsbetänkande till del, ej underlåta nämna, att detsamma, i saknad som det är af all enhet och konsekvens, ej heller tillfredsstälde ut- skottets ledamöter sjelfva. Då tullskyddets nytta häfdades på ena sidan och tullfrihetens fördelar på den andra, var något sammanhang eller någon konsekvens i ett fall som detta ej att påräkna, utan resul- tatet af utskottets arbete framstod såsom en helt naturlig följd deraf, att sluppen i form af den förseglade sedeln i de flesta och vig- tigaste fallen afgjorde utgången.

Det har varit utskottets uppgift att utreda och undersöka alla i sammanhang med frågan varande förhållanden, på hvilka det sedan haft att grunda sitt förslag; men frukten af ett sådant arbete kom-

mer under förhållanden som de för handen varande, då slumpen fölt utslaget, icke till heders. Det är att beklaga att så förelupit, och jag kan försäkra eder, mine herrar, att tillfredsställelsen att hafva varit med om det arbete, som utredningen af denna fråga kräft, är under sådana förhållanden ganska ringa. Utskottets ärade ordförande beklagade sig ock deröfver. Jag tror att ingen af utskottets ledamöter från denna kammare skall förneka hans bemödanden att hafva sökt åstadkomma enighet inom utskottet; han har i det fallet gjort hvad på honom ankommit.

*Nedsättning
af spanmäls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Jag nämnde att det var först efter flera öfverläggningar, som man uppnådde enighet om hvad här borde föreslås. Jag vill dermed hafva sagt, att detta beslut ingalunda är i hast tillkommet. Utskottet har tagit alla omständigheter i noggrant och samvetsgrant öfvervägande, och det är på den grund jag nu anser mig böra yrka bifall till utskottets förslag i den föredragna punkten.

Friherre Klinckowström: Under den tid protektionistiska regeringar omvexlat med hvarandra i vårt land, eller från år 1888, har jag städe sökt att i min ringa mån, så vidt det varit mig möjligt, understödja desamma och icke genom mina anmärkningar mot Kongl. Maj:ts nådiga propositioner, synnerligast beträffande statsverkets tillstånd och behof, vara för samma regeringar i någon mån obehaglig. Om jag i dag nödgas afvika från detta handlingssätt, sker det, mine herrar, därför att jag finner den föreliggande frågan vara såväl af regeringen som af bevillningsutskottet behandlad på ett sätt, som gifvit mig en osökt men sorglig anledning att uppträda med mina anmärkningar. Jag vill icke genom en kritik af utskottsbetänkandet i fråga lägga för utskottet hvad man säger sten på börd, då jag mycket väl inser, att, om detta betänkande till såväl form som innehåll är en ytterst bedröflig produkt, det är ej ledamöternas från Första Kammaren fel att så är förhållandet. Ty, på sätt både bevillningsutskottets ordförande af den siste talaren redan framhållit — det kunde icke blifva annorlunda, när den förseglade sedeln afgjorde de flesta besluten, så att den ena gången vunno protektionisterna, den andra frihandlarna. Det hade för sjelfva sakens skull liksom för öfverläggningarna inom Riksdagen varit bättre, derest antingen de förra, eller ock de senare fått ensamt diktera besluten.

Som bekant hafva dessa beslut rörande lifsmedelstullarne föranledts af Kongl. Maj:ts nådiga proposition af den 13 sistlidne januari. hvilka beslut i sin ordning voro en följd af herr statsrådets och chefsens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet, uti hvilket statsrådets öfriga ledamöter instämde.

Denna proposition, mine herrar, anser jag vara af en högst beklaglig betydelse för oss och för hela landet. Det är en brandlacka, som derigenom blifvit inkastad i Riksdagen, af den beskaffenhet, att den har tändt en eld, hvilken måhända regeringen, när den insett det, och furan blir allt för stor, har svårt för att släcka. Det är ett ordspråk, som säger, att när man sår vind, får man ofta skörda storm, och, om någonsin, har detta ordspråk här sin betydelse. Jag fruktar att den vind, regeringen utsatt med denna proposition, skall inom

Nedsättning af spannmålstullar för en del af år 1892. kort växa upp till en storm, som kommer att bortsopa den nuvarande regeringen, hvilket efter mitt förmenande vore mycket att beklaga.

(Forts.)

Hvad nu beträffar chefens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet, hvilket yttrande åtföljer den kongl. propositionen, så måste jag närmare kritisera detsamma, emedan det är en alltför viktig statshandling att med tystnad förbigå.

Det allmänna intryck, som detta statsrådets, eller regeringens, yttrande till statsrådsprotokollet på mig gjort, är att regeringen icke förstått den fulla innebörden af den stora och allvarliga frågan. Ty säkert är, att om hon det gjort, kunde hon icke framkommit med den proposition, som här föreligger. Departementschefen börjar nemligen på pag. 2 i sitt yttrande att söka utreda orsaken till och afsigten med att lifsmedelstullarne i sin tid pålades. Ja, mine herrar, om det är någon i denna kammare, som kan göra reda för den saken, så är det otvifvelaktigt jag. Ty redan år 1880 började jag, ensam då bland tullskyddsvännerna, att agitera för denna fråga. Men när departementschefen framställer sådana åsigt, som att åtgärden var förorsakad af de låga pris, hvilka jordbruksprodukterna länge betingad, och af den bekymmersamma ställning, landets hufvudnäring derigenom iråkat, och säger, att afsigten med lifsmedelstullarne var att genom ett måttligt skydd mot utländsk konkurrens söka åt jordbrukets alster vinna afsättning till ett i förhållande till produktionskostnaderna någorlunda tillfredsställande pris, så kan jag med full säkerhet förklara, att detta är ett stort misstag af departementschefen. Jag måtte, om någon, veta orsaken, hvarför vi skaffade oss dessa jordbrukstullar. En *följd* af dem blef den, som departementschefen säger, men *orsaken* var icke denna, utan orsaken var helt enkelt, att man derigenom ville vinna framgång åt den protektionistiska saken. Ty jag insåg mycket väl, och jag lyckades att vinna majoritet för denna åsigt, att utan att få jordbrukarne inom Riksdagen med oss hade det varit faktiskt omöjligt att genomdrifva det protektionistiska systemet. Detta var den rätta grunden och orsaken, mine herrar, och därför har jag rätt att säga, att regeringen har icke fullt förstått innebörden af denna stora och viktiga fråga. Om vi genom obetänksamma eller gagnlösa förslag nu komma att stöta oss med jordbrukarne, så varen öfvertygade om, mine herrar, att hela vårt tullpolitiska system kommer att störta sanman, och hvad då kommer att följa, det inse herrarne mer än väl. Det är därför denna fråga i sina följder innebär, icke att skaffa de fattiga konsumenterna billigare lifsmedel, nej, mine herrar, regeringen har, utan att förstå saken och oafsigtligt, hoppas jag, gått frihandlarnes ärenden i denna fråga. Ty det är helt enkelt en *magtfråga* de två stora partierna emellan, och vi protektionister äro nära att förlora magten genom våra obetänksamma åtgärder. Då komma herrar frihandlare att få magten. De äro mycket hyggliga, det erkänner jag, och jag håller mycket af dem, men icke vill jag se endast frihandlare i regeringen, ty det vore för landet mycket att beklaga.

Jag måste nu bedja herrarne gifva sig till tåls, att jag litet närmare kritiserar detta så högst viktiga regeringsbeslut, ty det torde

ingen annan göra, om jag icke gör det. Departementschefen vill i fortsättningen af sitt betänkande, på sidan 3, lemna bevis på, huru lifsmedelsprisen under senare åren på ett högst betänkligt sätt stigit, och såsom bevis derpå anför han borsprisen i Stockholm och Göteborg. Ja, mine herrar, den som närmare studerat denna fråga, såväl hemma som i främmande länder, måste högt beklaga, att regeringen icke lemnat oss något annat bevis på lifsmedlens höjning, än dessa två stora städers borsnoteringar, då likväl det hade varit så lätt för regeringen att skaffa sig andra och bättre upplysningar i detta fall. Jag skall blott bedja att exempelvis få nämna, huru andra regeringar, hufvudsakligen den tyska, bära sig åt för att skaffa sig sjelfva och sitt eget land fullt tillförlitliga upplysningar i detta viktiga fall.

Herrarne veta litet hvar, att frihandlarne — och jag klandrar dem icke för det — begagnat just lifsmedlens så kallade dyrhet för att agitera mot oss protektionister, och de hafva gjort det med skiftande framgång i olika landsänder. Detta har skett derför att vi icke här i landet hafva, såsom till exempel i Preussen, månatliga upplysningar från de största handelsstäderna och de största marknadsplatserna i landet på de skiftande lifsmedelsprisen. I Preussen äro sådana upplysningar från 165 olika ställen i landet sammanförda i statens statistiska byrå och utlemnas till allmänheten, för att den måtte kunna få ett rätt omdöme i frågan. Jag har för ett år endast tagit med mig dessa sammandrag och dessa upplysningar för att visa, — det finnes ingen regeringsledamot här beklagligtvis — huru den preussiska regeringen behandlat denna så viktiga fråga. Dermed har den visat, att allt det skrik, som på vissa orter uppstått mot lifsmedlens dyrhet, det är lokalt skrik, som icke har någon betydelse. Ty tager man medelprisen för hvarje månad inom handelsmarknaden, visar sig, att de skilja sig högst obetydligt från hvarandra. Herrarne, som följt med i denna fråga under den senaste tiden, veta, att det uppväcktes en stor agitation i Preussen i maj månad förlidet år för att få tullen på lifsmedel nedsatt inom den tyska monarkien. Denna agitation tillstüdes af socialister och frihandlare — jag beklagar föreningen dem emellan, men så är det i alla fall. De hade genom storartade petitioner, storartade i jemförelse med våra hopkrympta petitionslistor, genom offentlig agitering i tidningarne, genom broschyrer etc. och äfven genom öfverläggningar inom Riksdagen sökt förmå regeringen att nedsätta lifsmedelstullarne. Regeringen lät göra minutösa undersökningar i hela landet och genom sina agenter i främmande länder, sökte få reda på verkliga förhållandet med lifsmedelsprisen och tillgången, i synnerhet på spanmål, i alla länder samt den utsigt, som fans att få lifsmedel importerade till Tyskland, och följden blef, att, oakadt detta våldsamma skrik från frihandlarnes sida, ingen nedsättning af tullen kom i fråga. Men, säga frihandlarnarne, tullen är ändå till en viss grad nedsatt i Tyskland. Ja, mine herrar, men den, som sysselsatt sig med dessa frågor, vet mer än väl, att denna nedsättning förorsakats af tulltraktaterna mellan Tyskland, Österrike, Schweitz och Italien, den har varit icke så mycket en kommersiell fråga som icke mera en politisk fråga af den största betydelse. Afsigten har nemligen varit att isolera Frankrike från

Nedsättning af spanmålstullar för en del af år 1892.

(Forts.)

Nedsättning af spannmålstullar för en del af år 1892.
(Forts.)

den öfriga europeiska kontinenten och derigenom försvaga detta lands kommersiella förhållanden och dess förmögenhet. Då dessa traktater naturligen endast gälla för de länder, med hvilka Tyskland slutit traktaterna, och för de länder derjemte, som skola enligt äldre traktater behandlas lika med den mest gynnade nation, är det alldeles icke någon allmän nedsättning, och nedsättningen har hvarken den vidd eller det värde, som här är i fråga. Jag betvivlar också, att ens tyska regeringen har vunnit det politiska ändamålet med dessa nedsättningar, nemligen att försvaga Frankrike. Det blefve för vidlyftigt, om jag här skulle inlåta mig på ett bevis derför, men Frankrike har lyckats för sin del också sluta handelstraktater med icke så få länder, hvilka traktater motvåga de här ifrågavarande från Tysklands sida.

Hvad nu lifsmedlen beträffar, säger departementschefen, sedan han redogjort för prisen från och med augusti till och med den 15 december 1891 såväl i Stockholm som i Göteborg, beträffande artiklarne hvete och råg, att för hvete har i den större marknaden priset i december månad stått sig till 19 à 20 kronor per 100 kg. eller 24,70 à 26 kronor per gammal tunna, och för råg till 18 à 19 kronor per 100 kg. eller 21,60 à 22,80 per gammal tunna, hvilka pris, säger departementschefen, måste betecknas såsom ovanligt höga. Är det nu verkligen sant? Hans excellens herr statsministern har nyss för oss förklarat, att sedan detta betänkande i januari uppgafs till Riksdagen, hvarvid det grundades å prisen i medio af december 1891, hafva spannmålsprisen sjunkit. Ja, mine herrar, men icke endast det, utan under den tid, då börsprisen i Stockholm och Göteborg voro så höga, som här är antecknad, så, om regeringen hade behagat taga reda på, hvad marknadsprisen voro i landet vid de större marknaderna, skulle regeringen fått se, att der voro de mycket lägre. Jag vill, för att icke trötta kammaren med mina uppgifter allt för mycket, endast nämna, att vid Vimmerby marknad den 25 sistlidna november såldes tunnan råg för 15 à 16 kronor, och om man undersökt, såsom det enligt mitt förmenande varit regeringens pligt att göra, äfven prisen i öfriga landsorter, skulle man funnit, att dessa betydligt understiga börsprisen i Stockholm och Göteborg. Orsaken dertill är mycket naturlig, det är den, att å dessa marknader i landsorten mötas i allmänhet producenter och konsumenter och göra utbyte af varor mot penningar. Der finnas i allmänhet inga så kallade *mellanhänder*. Det är dessa mellanhänder, nemligen handelsklassen, som skor sig på konsumenternas och producenternas bekostnad, och äfven i det afseendet vore det värdt mödan att undersöka detta högst vigtiga förhållande. Men hvarken tidningarne eller regeringen, hvilken dock är den myndighet, som närmast och bäst skulle kunna genom sina underordnade myndigheter taga reda på ett sådant förhållande, har brytt sig om att deråt egna den minsta uppmärksamhet. Om man skulle undersöka dessa förhållanden, skulle man finna mellan konsumenterna och producenterna en klass, som skor sig på bådå bekostnad med ända till 40, 50, 70 procent af varans värde, och det vore lönt att taga reda på ett sådant förhållande och framlägga bevis derför, så att icke folk blefve bedragna på prisen och antaga, att

det är tullen, som förökar prisen, då det verkligen icke är förhållandet, hvilket jag här skall bedja att med några fakta få visa icke till frihandlarnes upplysning, ty de låta icke upplysa sig, utan för att den stora pluraliteten af kammarens ledamöter, som jag hoppas ännu äro tullskyddsvänner, måtte bli upplyst i frågan.

*Nedsättning
af spannmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Hvad då beträffar dessa pris, hafva vi sett af de bevis, jag från ländtmarknaderna har lemnat, att rågen såldes i Vimmerby för mycket billigare pris än på Stockholms och Göteborgs börs. Men departementschefen, som säger i sitt yttrande till statsrådsprotokollet, att dessa pris, hvilka han angifver på hvete och råg per gammal tunna, kunna betecknas såsom *ovanligt höga*, han skulle, om han ser tillbaka några år, kunna finna, att de alldeles icke böra betecknas såsom *ovanligt höga*. Ty de hafva under föregående tider, till och med under frihandelstiden, varit högre än dessa af honom såsom *ovanligt höga* betecknade pris. Jag vill här endast nämna, att enligt de årliga markegångstaxorna var medelpriset å en tunna hvete 1855: 31 kronor 50 öre, 1856: 32 kronor 10 öre, 1857: 25 kronor 74 öre och 1861: 29 kronor 4 öre. Och hvad mera är, om man tager saken i stort och söker medelpriset för landet, de tidsperioder, då olika tullförhållanden egt rum beträffande spanmål och mjöl, så finner man, att under åren 1838—1841, då tullen var 1 krona 25 öre per tunna hvete, var medelpriset enligt markegångstaxan för hela riket varierande mellan 18 kronor 16 öre och 22 kronor 11 öre. Åren 1842—1848, då tullen var 3 kronor per tunna hvete, varierade priset mellan 15 kronor 26 öre och 19 kronor 68 öre. Der se herrarne, att den högre tullen har minskat priset på varan. Jag skall komma med ännu flera bevis härpå. Åren 1849—1857, då tullen var 2 kronor 25 öre per tunna hvete, var priset varierande mellan 16 kronor 95 öre och 32 kronor 20 öre, åren 1858—1875, då all spanmål var tullfri — deri hade nog herr Bennich sin lilla del — varierade priset emellan 16 kronor 38 öre och 29 kronor 4 öre. För rågen på samma sätt. Jag framställer det därför, att det icke är en hazard utan en genomgående verkan af andra förhållanden. Spanmålsprisen betingas af andra förhållanden än tullarne, hvilka man framför allt framhåller, frihandlarne i ond mening och skyddstullvännerna emedan de tro derpå i sin enfald. För rågen var åren 1838—1841, då tullen var 88 öre, priset varierande mellan 12 kronor 65 öre och 16 kronor 32 öre samt sålunda medelpriset 14 kronor 15 öre per gammal tunna; åren 1842—1848, då tullen var 2 kronor, varierade priset mellan 10 kronor 41 öre och 15 kronor 68 öre, så att medelpriset var 13 kronor 74 öre, således lägre än när tullen var endast 88 öre; åren 1849—1857, då tullen var 1 krona 50 öre, var priset varierande mellan 11 kronor 55 öre och 20 kronor 39 öre, samt medelpriset sålunda 16 kronor 4 öre; och slutligen åren 1858—1875, då tullfrihet egde rum, varierade rågpriset mellan 12 kronor 53 öre och 22 kronor 30 öre per tunna, så att medelpriset var 15 kronor 94 öre. Af dessa variationer visar sig, att det icke är tullen på spanmål, som föranleder dess ökning i pris, utan andra förhållanden, till hvilka jag sedan skall komma.

Detta visar sig äfven i främmande länder; i Tyskland hållas två

*Nedsättning
af spannmåls-
tullar för en
del af år
1892.*
(Forts.)

stora marknader: Neusser Fruchtmarkt och Köhlner Fruchtmarkt, der prisen noga antecknas sedan ett stort antal år tillbaka, och beträffande nu ifrågavarande artiklar, hvete och råg, visar sig genom dessa anteckningar, att år 1879, då det var satt 1 marks tull per 100 kg. på hvete och råg, var medelpriset å Neusser-markt, för hvete 20 mark 30 pfennige och för råg 15 mark 4 pfennige; år 1885, då tullen ökats till 3 mark från 1, var hvetet per 100 kg. värdt 16,50 samt rågen 14 mark 11 pfennige, således nära 4 marks skilnad per 100 kg., hvad hvetet beträffar; år 1887, då 5 mark var satt såsom tull per 100 kg. råg och hvete, då var medelpriset på Neusser Fruchtmarkt 16 mark 95 pfennige för 100 kg. hvete och för 100 kg. råg 12 mark 86 pfennige, då rågen deremot med 1 marks tull kostade 15 mark 4 pfennige. På samma sätt förhåller det sig å Köhlner Fruchtmarkt. Der var 1883, med 1 marks tull, hvetepriset 19 mark 94 pfennige och rågpriset 15 mark 50 pfennige per 100 kg. År 1885, med 3 marks tull, var hvetepriset 16 mark 56 pfennige, och rågpriset 14 mark 62 pfennige, och år 1887, då 5 mark var satt såsom tull å spannmål, var hvetepriset 18 mark och rågpriset 14 mark 6 pfennige. Dessa pris äro noterade efter ofantliga quantiteter, som köpas och säljas på dessa stora marknader, och anteckningen sker med högsta grad af noggrannhet. Detta gifver ett nytt bevis för min åsigt, att det icke är tullen, som sänker eller höjer, i nämnvärd grad, priset på de produkter, som kunna produceras i det egna landet, utan att det är andra förhållanden. Hvilka äro nu i allmänhet dessa andra förhållanden? Jo, det ena är naturligen missväxt eller öfverflöd på brödsäd, och det andra är handelsklassens oskäligen ingrepp, beträffande prisen, och den, som noggrannare följer med dessa förhållanden, finner ofta i tidningarne, huru många otillåtlige medel börspekulationen begagnar för att på ett falskt sätt uppdrifva eller nedsänka spannmålsprisen för sin vinst och fördel.

Innan jag slutar denna så högst viktiga fråga om börsprisen och huru vida regeringen haft full insigt i frågan, när hon trott, att sänkning af tullen på råg och hvete samt deraf kommande mjöl skulle i nämnvärd grad sänka prisen för de fattiga konsumenterna, vill jag framhålla, huru som regeringen bort, såsom den preussiska regeringen, enligt hvad jag nys nämnt, har gjort, skaffa sig en öfversigt öfver *verldsproduktionen* i nämnda två afseenden. Det hade icke varit svårare för regeringen än för mig, fattig stackare, som lyckats anskaffa en sådan. I »Deutscher Handels Archiv» för januari 1892, 1:sta delen, pag. 63, förekommer nemligen en uppgift, hemtad ur den engelska tidningen »Evening Corn Trade List» som är det förnämsta organet för allt hvad spannmålsproduktion heter i hela världen, och som redigeras och tryckes i London, enligt hvilken uppgift hveteproduktionen utgjorde i *Europa*: år 1891 400,055,000 hectoliter, 1890 434,237,000 hl. och 1889 420,228,800 hl., i *utom-europeiska* länder: 1891 380,915,000 hl., 1890 300,527,000 hl., och 1889 338,598,200 hl., *summa* på hela jorden: 1891 780,970,000 hl. 1890 774,764,000 hl. och 1889 758,727,000 hl. — Nämnda engelska tidning har äfven, efter de bästa hittills åtkomliga upplysningar, redogjort för hela jordens konsumtion af samma artikel hvete; och utgjorde denna: 1891

789,525,000 hl., 1890 784,450,000 hl., och 1889 782,275,000 hl. Så-
 ledes, säger den engelska tidningen, uppkom en brist i hvetekon-
 sumtionen af, 1891 8,555,000 hl. 1890 9,686,000 hl. och 1889
 23,548,000 hl. — Deraf finner man, att bristen i hela jordens hvetekon-
 sumtion år 1891 är något mindre än bristen år 1890 och nära tre
 gånger mindre än bristen år 1889. Denna brist måste ersättas af de
 öfverskott, som funnos från åren 1887 och 1888, hvilka utgjorde för
 1887 46,000,000 hl. och för 1888 7,400,000 hl. Först när dessa för-
 råd upphöra, och en stor missväxt i de större sädesproducerande
 länderna förekommer, kan man börja diskutera frågan, om verklig
 brist på brödsäd eger rum; men för närvarande är så icke förhål-
 landet.

Innan jag slutar denna fråga om priset på brödsäd och hvaraf
 detsamma beror, måste jag, för att bringa kammaren i godt humör,
 anföra något ur en tidning, som säkerligen icke kan anses vara pro-
 tektionistiskt sinnad, nemligen Stockholms Dagblad för den 28 augu-
 sti 1888 — jag har noga antecknat datum, så att hvar och en kan
 verifiera mina uppgifter. Sedan tidningen af andra skäl än de fattige
 konsumenternas bästa — jag tror att vi då befunno oss i en valpe-
 riöd till Andra Kammaren — låtit påskina att höga tullar icke i all-
 mänhet kunde nedtrycka prisen på lifsmedlen, slutar den med upp-
 gift derom, att efter införandet 1879 af tyska skyddstullsystemet
 priset å hvet, beräknadt efter 1,000 kilogram, utgjorde år 1880 —
 då var nyligen satt en tull af 1 mark — 209,8 *mk.* — År 1885 — då
 var satt en tull af 3 mark — 143,2 *mk.*, och år 1887 — då var tul-
 len 5 mark — 141,5 *mk.* Med råg, korn och hafre förhöll sig enligt
 Stockholms Dagblad — erkefrihandlarnes organ, såsom I, mine her-
 rar, torden känna — på alldeles samma sätt. »Häraf framgår till
 fullo», säger tidningen, »att tullförhöjningarne 1879, 1885 och 1887
 icke förmått skruvva upp spanmålsprisen i Tyskland högre, utan att
 tvärt om prisen sedan 1879 gått allt mer tillbaka, ehuru det icke varit
 brist på dåliga skördeår i Tyskland.» Hvad sägen I, mine herrar,
 härom? Hvad säger herr Bennich härom?

Jag ber kammaren om ursäkt, att jag så länge sysselsatt mig
 med denna fråga om prisen, men det är verkligen bedröfligt, att
 regeringen trots sig genom nedsättning af tullen kunna inverka på
 prisförhållandena. Såsom jag hoppas hafva visat, är det helt andra
 förhållanden, som dervid göra sig gällande; och jag anser mig hafva
 rätt att säga, att regeringen icke förstått den fulla innebörden af
 denna för landet så viktiga fråga.

Jag vill, till den kraft och verkar det kan hafva, å nyo vördsamt
 uppmana regeringen att 1:o låta upprätta periodiska uppgifter å de
 viktigare lifsmedlen i landets större städer och marknadsplatser,
 2:o söka utreda och upplysa folket om huru handelsklassens mellan-
 händer fördyra varorna för konsumenterna och 3:o utreda genom
 sina ut- och inrikes underlydande myndigheter hvem som i verklig-
 heten betalar tullen på alla de importerade produkter, som äfven vårt land
 producerar. — Jag har under 20 år samlat alla uppgifter, som jag
 kunnat komma öfver, och många bevis föreligga för att det med
 afseende å de produkter, som af eget land tillverkas, är, icke den

Nedsättning af spannmåls-tullar för en del af år 1892. (Forts.) som importerar varan, utan den utländske exportören, som betalar tullen. Det har dock icke lyckats mig att fullt utreda denna fråga. Och, om jag icke alltför mycket bedrager mig, har föreningen mot lifsmedelstullar sedan många år utfäst pris för utredandet af denna fråga; men jag tror icke, att föreningen ännu lyckats vinna sitt syftemål.

Om, såsom regeringen föreslagit och såsom, fastän i olika form och för olika tid, majoriteten i bevillningsutskottet föreslagit, ifrågavarande tullnedsättning skulle ega rum äfven under år 1892, skulle detta enligt mitt och mångas med mig förmenande medföra en betydlig minskning i statsinkomsterna för samma år. — Af uppgiften öfver exporten och importen i landet för år 1891 har jag tagit reda på, att tullnedsättningen, enligt regeringens förslag, å spannmål, råg hvete, samt mjöl af dessa båda produkter skulle för 1892 bestiga sig till 4,688,622 kronor. I torden litet hvar, mine herrar, finna att en sådan brist i tillgångarne, när dessa öfver fyra och en half millioner kronor äro afsedda och af Riksdagen disponerade för visst statsändamål, skall vålla en ofantlig rubbning i statsregleringen. Detta säger sig sjelft. Och några positiva förslag, huru denna brist skall fyllas, föreligga icke. Man har i förbigående nämnt olika sätt, såsom att öka tullen på lyx- och öfverflödsartiklar, men med den sammansättning, Riksdagen nu har, är det icke för någon människa möjligt att säga, huru en sådan fråga skulle slå ut. Det kan hända, att tull till ett värde af tre å fyra millioner kronor blir satt, men det kan också hända, att ingen tull blir satt. Skall bristen då fyllas genom nya skatter i annan väg, genom ölskatt och sockerskatt? Hvad vet jag? — Det är också ganska svårt att fylla denna brist för innevarande år, då ännu intet steg blifvit taget i den riktningen. — Det finnes samlade fonder, som regeringen har till sin disposition. Skall regeingen deraf afskilja fyra å fem millioner kronor för att täcka denna brist? Jag tror ej, att regeringen utan Riksdagens tillstånd har rätt att göra något dylikt. Eller skola nya lån upptagas? Vanskligt är att upptaga lån för en så beskaffad sak. Vi hafva ju såsom regel haft att icke upptaga lån för annat än jernvägsanläggningar. Med ett ord sagdt, alla sätt att fylla bristen sväfva i luften.

Vidare är det en sak, som regeringen och äfven bevillningsutskottet ganska litet tänkt på, nemligen den rubbning en sådan nedsättning af tullen för 1892 skulle komma att medföra i bestående kontrakt, aftal etc. enskilda personer emellan beträffande uppköp eller försäljning af spannmål och mjöl, hvilka aftal röra affärer på ganska betydliga belopp. Denna rubbning kunde må hända verka olycksbringande för vissa handelskorporationers och enskilda handlandes hela välfärd. Skül vore väl ändå att tänka på denna sak, innan Riksdagen går att fatta ett beslut, som så rörer enskildes rätt och bästa, synnerligast när desse enskilde slutit sina aftal i förlitande på helgden af grundlagens bud — hvarom jag strax skall mera i detalj yttra mig — att den bevillning, som en föregående Riksdag beslutat, skall bestå intill utgången af det år, hvarunder ny bevillning åsättes.

Slutligen har departementschefen det kanske märkligaste yttrandet i hela denna märkliga proposition. Han säger nemligen på sidan 7: »Såsom känt, hafva olika uppfattningar uttalats i fråga om möjligheten att nedsätta tullbevisningen under den tid, för hvilken densamma blifvit till utgående fastställd. Beträffande Kongl. Maj:ts rätt i sådant hänseende, om hvilken jag för min del ej hyser något tvifvel, är det emellertid ej behöfligt att vid detta tillfälle ingå i någon undersökning, enär det nu, då Riksdagen inom kort är samlad och då nedsättningen skulle komma att gälla större delen af det löpande budgetåret samt omfatta artiklar, af hvilkas förtullning en betydande statsinkomst påräknats, icke bör ifrågasättas annat, än att åtgärden göres till föremål för pröfning ej mindre af Kongl. Maj:t än äfven af den nu sammanträdande Riksdagen.» Att döma af detta yttrande, anser departementschefen, att regeringen icke vore skyldig att hänskjuta frågan till Riksdagens pröfning. »Båda statsmagternas rätt», fortsätter departementschefen, »att under ofvan afgifna tid förändra eller borttaga en afgift af bevillnings natur har visserligen blifvit motsagd, men denna uppfattning har alltid blifvit bestridd och har aldrig blifvit af Riksdagen godkänd».

Nedsättning af spanmåls-tullar för en del af år 1892.
(Forts.)

Jag förmodar, att departementschefen och den kongl. regeringen hemtat denna åsigt från synnerligast en broschyr, som af professor Alin blifvit på trycket utgifven och kallas »Om Kongl. Maj:ts rätt i fråga om nedsättning af tullbevillningsavgifter». Jag har tre gånger med mycken uppmärksamhet genomläst denna broschyr och kan icke underlåta att loforda den samvetsgranhet och noggranhet, hvarmed professor Alin sökt åstadkomma bevis för denna Kongl. Maj:ts så kallade rätt; men olika med honom finner jag de resultat, hvartill han kommit, vara alldeles origtiga. Här kan icke vara fråga om att ingå i närmare recension af hans skrift — hvartill jag annars vore färdig — men jag kan försäkra herr professorn, att jag icke ett ögonblick varit af olika tanke med den, jag år 1865 framstälde i ett på riddarhuset fäldt yttrande, hvilket herr professorn haft den godheten anföra, nemligen att just den omständigheten att rikets ständer endast hvarje gång öfverlemnade denna rätt åt Kongl. Maj:t för en eller flere riksdagar bevisar bäst, att Konungen icke sjelf hade denna rätt sig tillerkänd utan fick den af Riksdagen.

Hvad nu anmärkta yttrande af departementschefen beträffar, berör det enligt min uppfattning den allra viktigaste delen af hela frågan, mycket viktigare än den, som rör den tillfulliga suspensionen af tullarne. Ansvarighetslagen för statsrådets ledamöter säger i inledningen, att statsråden skola »uti förekommande regeringsärenden, af hvad beskaffenhet de vara må, efter bästa förstånd och öfvertygelse råda Konungen till det, som rikets grundlagar likmätigt är, samt i öfverensstämmelse med dem, Konungens och rikets förmån befrämja». Hvad bestämma nu rikets grundlagar i förevarande fråga? Jo, i § 60 regeringsformen uppräknas hvad som anses såsom bevillning och nämnas dervid främst tullmedlen, hvarjente sägs, att »Ej må några allmänna afgifter, af hvad namn och beskaffenhet som helst, utan Riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och

Nedsättning
af spannmåls-
tullar för en
del af år
1892.

(Forts.)

utgående spannmål allena undantagen». Häraf har det parti, som vill tillerkänna Konungen rätt att sänka tullen, betjenat sig och sagt, att här står endast taladt om, att Konungen ej får *höja* andra tullar än dem på spannmål; och han har således sig tillerkänd rätt att sänka tullarne. Detta är falskt, ty i § 61 regeringsformen säges uttryckligen: »Alla afgifter, som Riksdagen under de i föregående § nämnda titlar beviljat, skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevillningen af Riksdagen fastställd blifver.» Här är, om någonsin, grundlagen klar och oförtydlig; och då enligt § 84 regeringsformen grundlagarne skola efter deras ordalydelse i hvarje särskildt fall tillämpas, så finner jag, att hvarken Riksdagen eller regeringen eger rätt att rubba den bevillning, som en föregående Riksdag sig åtagit för att dermed bestrida det kommande årets statsutgifter, således i detta fall den tullbevillning, som föregående Riksdag satt, och som skall utgå intill slutet af innevarande år. Så litet afseende har fästs vid denna grundlagens alldeles oförtydbara föreskrift, att hvarken regeringen eller Riksdagens bevillningsutskott gittat slösa ett enda ord på densamma. Och dock gäller det här den måhända viktigaste frågan af alla. Vi hafva alltid trott, och jag tror så fortfarande, att svenska folkets rätt att sig sjelf beskatta skulle blifva ett nonsens, om Riksdagen tillerkände regeringen magt att nedsätta bevillningarne. Denna rätt är ett af de skönaste smycken folkmagten har i sin hand, och Gud må veta att den har icke många rättigheter gent emot regerings magt. Och Riksdagen har illa nog ännu icke kommit till fullt medvetande om all den magt, grundlagen lagt i folkets hand genom Riksdagen såsom folkets representanter. Utan att träda konungamagtens rättigheter för nära har — det måtte väl vara oomtvistligt — dock svenska folket rättigheter, ty eljes t vore det icke ett fritt folk. Om man vill söka i grundlagarne, skall man finna att folkets rättigheter icke äro små och obetydliga, och bland dem är rättigheten att sig sjelf beskatta och icke tillåta konungamagten att nedsätta en en gång åtagen bevillning. Illa nog är, att icke Riksdagen sökt bilda en magt gent emot konungamagten. Hittills har Riksdagen i allmänhet icke uppträdt på annat sätt än som hjälphustru åt regeringen, och det anser jag icke vara densamma värdigt.

Jag ber om ursäkt, att jag alltför länge upptagit kammarens tid med detta anförande, men jag skall hädanefter under behandlingen af de öfriga punkterna icke mycket besvära kammaren. Jag har velat uttala min mening, ty dertill har jag rätt såsom den, hvilken så länge sysselsatt sig med denna fråga, och jag har velat, åtminstone hvad på mig ankommer, bjuda till att åt svenska folket bevara dess dyrbaraste rättighet och att bevisa huru origtigt hela frågan blifvit af såväl regeringen som bevillningsutskottet uppställd.

Jag får nu sluta på följande sätt: *Då* den ifrågasatta nedsättningen af åtskilliga lifsmedelstullar sannolikt ej kommer att sänka lifsmedelsprisen i detaljhandeln för konsumenterna; *då* denna åtgärd deremot säkert kommer att med flera millioner kronor minska statens tillgångar vid regleringen af 1892 års statsutgifter, utan att visst är huru denna brist skall täckas; *då* alla enskilda aftal, kontrakt och

öfverenskommelser på ett betänkligt sätt komma att rubbas beträffande spanmåls- och mjölhandeln och stora förluster sannolikt deraf blifva en följd, och *da* slutligen åtgärden att under år 1892 söka rubba den vid 1891 års riksdag beslutade tullbevillningen är, såsom stridande mot § 61 regeringsformen, olaglig, yrkar jag härmed afslag å såväl Kongl. Maj:ts proposition som ock bevillningsutskottets förslag i denna punkt och bibehållande af de nuvarande tullsatserna.

Nedsättning af spanmåls-tullar för en del af år 1892.

(Forts.)

Herr Bennich: Jag skall icke, såsom den föregående talaren, låta förleda mig att taga kammarens tid i anspråk hvarken för att behandla förhållandena i Vimmerby — hvilka äro bekanta sedan Sjövalldagen — eller åtskilliga andra punkter i hans anförande. I olikhet med honom vill jag deremot erkänna, att regeringens proposition, om jag ock icke i allt kan gilla densamma, dock vittnar om en vakenhet och en uppmärksamhet, hvarför regeringen icke bör uppbära klander. Jag tror och är förvissad derom, att från Ystad till Haparanda icke finnes mer än en mening om, att den tullbeskattning å lifsmedel, som sedan 1888 varit hos oss rådande — den må hafva tillkommit i bästa afsigt och under inflytande af den stora nöd, som den tiden ansågs trycka landtbruket — i närvarande stund med dess uppdrifna spanmålspris — hvilka ingen kan förneka, knappast den siste talaren — är en orimlighet, ett förtryck, som ingen med sinne för det allmänna bästa borde kunna försvara.

Helst skulle jag yrka, att beslut fattades om full tullfrihet å spanmål för innevarande år, men då jag befarar, att detta yrkande icke komme att vinna understöd, skall jag inskränka mig till att hemställa om bifall till Kongl. Maj:ts förslag, att tullen å råg och hvete må för innevarande år nedsättas till 50 öre för 100 kilogram och å mjöl i förhållande dertill.

Herr Reuterswärd: Efter den siste ärade talarens yttrande skulle hvar och en, som hyser motsatt åsigt mot hans, icke hafva något rimligt sinne för det allmänna bästa. Jag vill icke underskrifva en så hård dom. Jag tilltror mig hafva både rimligt och varmt intresse för det allmänna bästa och just därför är jag protektionist.

Mot den punkt, som nu föreligger, nemligen mom. A i första punkten, har jag icke någon anmärkning att göra utan kommer att yrka bifall till densamma. När jag begärde ordet, visste jag emellertid icke, huru vidsträckt omfattning diskussionen skulle taga, men jag önskade att icke allt för sent taga till ordet, enär mitt helso-tillstånd måhända icke tillåter mig att stanna till dess diskussionen avslutats; och då jag icke vill trötta kammaren med att begära ordet flera gånger, så anhåller jag att få göra några erinringar mot den nu föredragna första punkten i dess helhet.

Jag har nyss förklarad, att jag icke har någon anmärkning att göra mot mom. a) utan kommer att sluta mig till dem, som yrka bifall derå.

Mot mom. b) har jag den lilla anmärkningen att göra, att, då Kongl. Maj:t icke föreslagit suspension af en del af tullen på gryn

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

utan blott på spanmål, så böra orden »och gryn» utgå. Det finnes nemligen derom ingen proposition, och jag kan icke förutsätta, att Kongl. Maj:t afsett, att gryn skulle följa med i suspensionen. Om ingen annan gör det, kommer jag därför att, när detta moment fördrages, yrka att orden »och gryn» må utgå, men att momentet för öfrigt måtte bifallas.

Mot mom. c) har jag ingen anmärkning att framställa, men, hvad beträffar mom d) har jag mina stora dubier vid att bifalla hvad bevillningsutskottet deri föreslagit. Jag vill i förbigående nämna, att jag äfvenledes der vill yrka, att orden »och gryn» på sista raden må uteslutas i konsekvens med hvad jag nyss yttrat beträffande mom. b. Jag kan icke neka till, att när jag läste utskottets betänkande, som helt enkelt går ut på, att icke allenast den förändrade tullsatsen å mjöl utan äfven nedsättningen i tullrestitutionen för bröd skola tillämpas samma dag som Kongl. Maj:t suspenderar en del af tullsatsen på omalen spanmål, jag icke kände mig dermed tillfredsställd. Jag är för litet hemmastadd i den saken för att kunna säga, huru förhållandena skulle gestalta sig exempelvis för våra qvarnegare i allmänhet, men jag har hört sägas, att vid stora qvarnar förmalas flera hundra tunnor om dygnet. De måste ständigt ligga inne med betydliga lager af mjöl för att kunna tillfredsställa sina kunder. En dag beslutar nu Riksdagen tullnedsättningen. Beslutet expedieras till Kongl. Maj:t, och Kongl. Maj:t beslutar att det i morgon eller i öfvermorgon skall träda i kraft. Jag vill icke vara med om, att Riksdagen i ett penndrag, utan att några tvingande omständigheter föreligga, framkallar ruin för qvarnegare. Det är ett så hänsynslöst sätt att gå till väga, att jag hoppas, att mina meningsfränder icke vilja vara med om sådant.

Men icke nog med dessa större qvarnegare, utan det finnes, såsom vi veta, en massa landthandlare och smärre mjölhandlare i småstäderna, som måste hålla på lager större eller mindre kvantiteter mjöl. Jag hemställer, om icke man bör ömma äfven för dem. Beslutar Riksdagen på sätt utskottet föreslagit, blir skillnaden mellan den af utskottet föreslagna tullsatsen å mjöl, eller 2 kronor 80 öre, och den nu gällande tullsatsen, 4 kronor 30 öre, 1 krona 50 öre pr säck. Om då en liten landthandlande har ett par hundra säckar hemma, och det måste han hafva, der kommunikationerna icke äro synnerligen lätta, tager Riksdagen i ett penndrag från honom flera hundra kronor, kanske det enda kapital han eger. Samma förhållande är det med mjölhandlande i städerna.

Jag tänker därför föreslå kammaren, att mom. d) måtte återremitteras, på det utskottet måtte bättre utreda frågan än det gjort i detta betänkande, ty utskottet säger med några få ord, och detta gissningsvis, att den befarade förlusten för qvarnindustricen af en samtidig nedsättning i tullen å omalen och malen spanmål komme att uppvägas, när tullarne åter samtidigt höjas efter år 1893. Men hvem garanterar, att så blir förhållandet? Jag vill icke vara med om att på så lösa grunder tillstyrka detta förslag. Nu har jag emellertid hört sägas, att en af bevillningsutskottets ledamöter ämnar föreslå den medelväg, att beslutet skulle, beträffande malen spanmål,

träda i kraft först efter en månad, sedan tullsatsen å den råa span-
målen blifvit suspenderad. I afvaktan att få höra detta afstår jag nu
från ordet och yrkar bifall till mom. a.

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Herr Unger: Jag kan icke dela en föregående talares åsigt derom, att det skulle vara olagligt, om regering och Riksdag beslöte att för innevarande år till större eller mindre del suspendera nu åsatta tullsatsen. Vore stadgandet i 61 § regeringsformen att tullbevilningsavgifter skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp ny bevilning af Riksdagen fastställd varder, af privaträttslig natur, till skydd för enskildes intressen, kunde visserligen icke ett beslut om nedsättning af åsatta tullar gifvas tillbakaverkande kraft å tid, för hvilken tullsatserna redan blifvit ovilkorligt bestämda, men då nu detta stadgande till sin natur är statsrättsligt och statsfinansielt, lärer väl regering och Riksdag hafva rättighet att gemensamt besluta om tullarnes nedsättande, derest så skulle finnas lämpligt. I fråga deremot om regeringens rätt att ensidigt, utan Riksdagens medgifvande, nedsätta tullbevilningsavgifter, delar jag förenämnde, högt ärade talares åsigt, att regeringen icke eger sådan rätt, och eftersom regeringen i kongl. propositionen om tullnedsättningen vidrört det ämnet, anser jag mig böra, med anförande af skäl för densamma, gifva denna min åsigt till känna.

Det omförmälda stadgandet i 61 § regeringsformen, att bevilningsavgifter skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp ny bevilning fastställd varder, hvilket stadgande, enligt mitt förmenande, innefattar förbud för ena statsmagten att utan den andres medgifvande nedsätta dessa avgifter, har man sökt bortresonnera med den invändningen, att, enär särskildt förbud gifvits för regeringen att utan Riksdagens samtycke *förhöja* några allmänna avgifter, tullen å spanmål allena undantagen, men något förbud deremot icke gifvits regeringen att *nedsätta* sådana avgifter, följde deraf att det vore tillåtet för regeringen att nedsätta dem, ty, frågar man, hvarför skulle det eljest vara särskildt förbudet att förhöja avgifterna? Skälet dertill synes mig dock ingalunda vara så obegripligt, att man för att förklara förbudet emot bevilningars höjande må vara berättigad draga den slutsatsen, att bevilningens nedsättande, såsom icke särskildt förbudet, skulle vara tillåtet, ty det verkliga, i sakförhållandet grundade skälet är väl det, att eftersom de af Riksdagen beslutade bevilningar »utgöras» då de förhöjas, men *icke* utgöras då de nedsättas, och 61 § alltså innefattade förbud mot nedsättning, men icke emot förhöjning, erfordrades *särskildt* förbud emot förhöjning, men icke emot nedsättning.

Vidare, hur skulle det kunna stå väl tillsammans med Riksdagens rätt att utöfva svenska folkets sjelfbeskattningsrätt, att regeringen skulle ega rättighet att nedsätta en tullsats? Jag hoppas att en hvar, hvad åsigt han i öfrigt än omfattar, medgifver att Riksdagens beskattningsrätt innefattar rätt att bestämma, ej blott huru mycket, som skall gifvas i skatter, utan äfven huruledes och efter hvilka grunder dessa skatter skola utgå. Om således Riksdagen för detta år beviljar anslag å tillsammans 100 millioner kronor samt tillika ålägger tullar, genom hvilka 40 millioner kronor beräknas skola utgå, men regerin-

Nedsättning af spanmåls-tullar för en del af år 1892. gen nedsätter tullarne till hälften, så att nästa år en statsbrist uppstår af 20 millioner kronor, som måste på annat sätt fyllas, förmenar jag, att Riksdagens beskattningsrätt derigenom blefve för nära trädd.

(Forts.)

Nej, säger man, det kan ju icke vara meningen att regeringen skulle ega rätt att på det sättet nedsätta tullarne, utan den skulle blott ega rätt till nedsättning af desamma, i fall öfverskott å den beräknade bevillningen uppkomme. Detta är dock först och främst en mycket godtycklig och arbiträr tolkning, hvartill grundlagen icke gifver någon anledning, och för öfrigt vet jag icke, att regeringen har någon större rätt att förfoga öfver öfverskott å statsregleringen än öfver andra af Riksdagen anvisade medel.

Slutligen har man anfört, att det i ansvarighetslagen för statsrådets ledamöter icke finnes straff bestämdt för den händelse regeringen skulle ensidigt nedsätta tullar. Så är visserligen förhållandet, men ehuru jag väl ofta hört det påståendet upprepas, att hvad som med afseende å rikets styrelse icke är regeringen förbjudet, vore tillåtet, har jag dock icke hört någon vilja påstå, att allt, som i ansvarighetslagen icke är med straff belagdt, för regeringen är tillåtet. Det ifrågavarande beviset torde således föga gagna den sak, det skulle stödja.

Hvad till sist beträffar de af den omtalade broschyrförfattaren anförda rättsfall eller sätt, på hvilka man förr gått till väga med afseende å tullbevillningens nedsättande, finner jag, i likhet med friherre Klinckowström, den omständigheten att Riksdag efter Riksdag måst »öfverlemnna till» eller anhålla hos Kongl. Maj:t att efter sig företeende omständigheter emellan riksdagarne nedsätta tullarne, just bevisar att Kongl. Maj:t icke grundlagsenligt haft denna rätt, utan i hvarje fall för sig fått den af Riksdagen sig tillerkänd. Vid en och annan riksdag har och fråga varit att intill nästa riksdag åt Kongl. Maj:t »öfverlåta» denna rättighet, ehuru Riksdagen dock, för att ej inlåta sig på sjelfva tvistefrågan huru vida Kongl. Maj:t lagligen hade rätt att nedsätta tullavgifter, vanligen stannat vid att »anhålla», det Kongl. Maj:t måtte begagna sådan rätt. Förslag hafva äfven å andra sidan varit å bane om anmälan mot ledamöter af regeringen, därför att tullar blifvit nedsatta, och 1840 års konstitutionsutskott förordnade om åtal emot ledamöter af regeringen, hvilka voro ansvarige för nedsättning af en fastställd tullavgift, ehuru detta åtal ej ledde till någon påföljd, just därför att ansvar ej blifvit i ansvarighetslagen stadgadt för dylikt regeringsbeslut.

Den åsigt, som jag nu förfäktat, har jag ansett mig böra framlägga af det skäl, att det i en framtid icke må kunna sägas, att Riksdagen godkänd den uppfattning att regeringen skulle ega rätt att ensam nedsätta tullavgifter, eftersom denna rätt ej blifvit i Riksdagen bestridd.

Jag vet väl, att jag i denna sak har emot mig hela regeringen, och jag ställer dess auktoritet mycket högt, men i fråga om sådana spörsmål som det ifrågavarande, kan jag icke böja mig därför. Och vidare vet jag, att jag har emot mig hela skaran af opportunitetspolitici, hvilka, utan att närmare pröfva rättsgrunden, förmena, att det vore lämpligt att regeringen hade den ifrågavarande rättigheten,

då man ju icke behöfde befara missbruk deraf. Men för min del är jag öfvertygad, att jag har Sveriges rikets grundlag med mig, och jag vågar därför, herr talman, uttala och få i protokollet förvarad min åsigt, att regeringen icke eger grundlagsenlig rätt att utan Riksdagens medgifvande nedsätta af Riksdagen åtagna tullbevillningsafgifter.

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdet fortsättande kl. 7 e. m.

Herr Cavalli: Huru utdebatterad denna fråga än må vara, hoppas jag, att kammaren icke må finna olämpligt, att någon af ledamöterna i utskottet från denna kammare söker att, om också icke klargöra, så dock något utreda de grunder, som varit bestämmande för den ställning, dessa utskottsledamöter intagit gent emot det föreliggande förslaget. Innan jag dertill öfvergår, skall jag dock med anledning af herr Reuterswärds till utskottets ledamöter rigtade fråga bedja att få afgifva den förklaring, att bestämmelsen om den tid, då den föreslagna nedsättningen i tullen å mjöl skall träda i kraft, icke inom utskottet beslutits enhälligt, ehuru någon reservation icke blifvit deremot afgifven. Vid behandlingen af mom. d) af den föredragna punkten skall jag ock tillåta mig att framkomma med yrkande om en ändring i utskottets förslag, hvarigenom jag hoppas att en återremiss af denna lilla fråga ej vidare skall anses behöflig.

De tullsatser, som nu äro föremål för kammarens öfverläggning, hafva under årlånga strider blifvit betecknade med ett gemensamt namn: rågtullen. Frågan om denna »rågtull» befinner sig nu i ett annat läge än förr. Då, vid tiden före införandet af dessa tullar, ville våra motståndare icke medgifva, att någon som helst tullsats, huru ringa den än måtte vara, finge åsättas spanmål. Nu gäller frågan icke längre tullsatsens vara eller icke vara, utan endast dess belopp, och antalet af de Riksdagens ledamöter, som skulle vilja vara med om att med ens borttaga spanmålstillarne, torde icke vara synligen stort. Må det vara tillåtet att häraf draga den slutsats, dels att denna strid, hvilken så skarpt söndrat vårt politiska lif och hvars verkningar trängt ut i så vida kretsar och till så många områden, numera förlorat sin skarpaste udd och är på god väg att utjmnas, och dels att grundad förhoppning finnes derom att vår modernäring, jordbruket, skall få behålla något skydd, så länge detta är för näringen behöfligt.

För dem bland oss skyddsvänner, hvilka visserligen önska skydd, men icke mer än ett väl afvägdt skydd för hvarje naturlig svensk näring, hafva de pris, som nu gälla och en tid gällt för de i vårt land till brödsäd mest använda sädesslagen, råg och hvete, måst utgöra anledning till allvarligt öfvervägande, huru vida ej den vid 1888 års riksdag å dessa sädesslag satta tullsats nu skulle utan skada för jordbruket kunna i någon mån nedsättas. Då vid denna undersökning med hvarandra jämföras produktionskostnaden och försäljningspriset för det sädesslag, som för vårt land i dess helhet är det säkraste och naturligaste, nemligen rågen, så visar det sig, att försäljningspriset så pass mycket öfverstiger pro-

Nedsättning af spannmåls-tullar för en del af år 1892. duktionskostnaden, att det med äfven något lägre tullsatser torde för jordbrukaren löna sig att odla råg.

För den, som i tullfrågor står å den af mig angifna ståndpunkt, som jag skulle vilja kalla den moderata, är det under omförmälda förhållanden tydligt, att en nedsättning af gällande tullsats å råg och hvete nu både kan och bör ske, ehuru nedsättningen icke bör ega rum i större omfattning, än förhållandena oundgängligen kräfva. Med tillämpning häraf samt med iakttagande af den i all tull-lagstiftning så ytterst viktiga principen att undvika starka omkastningar, som vålla rubbningar i näringslifvets jemna gång, hafva utskottets ledamöter från denna kammare kommit till det nu föreliggande förslaget om en nedsättning i tullsatsen å omalen spanmål, råg och hvete, från två kronor femtio öre till en krona femtio öre för 100 kilogram.

Sedan dessa utskottsledamöter omsider enats i denna del, återstod för dem att taga i öfvervägande, huru vida nedsättningen borde gälla för så lång tid, som denna Riksdag eger besluta öfver, d. v. s. till 1893 års utgång, eller om tiden borde bestämmas något kortare. Att härutinnan komma till enighet visade sig svårare än i sjelfva hufvudfrågan, och det torde icke vara obekant, att det föreliggande förslaget utgör resultatet af en kompromiss, för hvars vinnande en och hvar måst göra större eller mindre offer af egna meningar. Sådant förslaget nu föreligger, torde det emellertid i närvarande stund vara det enda, som kan samla en majoritet i denna kammare, och jag får på grund häraf, herr talman, yrka bifall till utskottets hemställan i det nu föredragna momentet.

Herr Sandberg: Det finnes ett gammalt välbekant ordspråk, som lyder: »Gud bevara oss för våra vänner, våra fiender skola vi nog sjelfva komma till rätta med». Detta ordspråk framkom ofrivilligt för mitt minne, då det otroliga ryktet blef verklighet, och regeringen framställde proposition om nedsättning med icke mindre än 80 procent af våra nuvarande tullsatser på hvete och råg samt på af dessa sädesslag beredt mjöl, hvilken nedsättning skulle gälla till innevarande års slut. Förgäfves sökte jag finna något för mig giltigt skäl till en sådan proposition. Att en gifven följd af det ryska exportförbudet skulle i vårt land, som i andra länder, blifva höjda pris å spanmål och mjöl, var ju naturligt. Sedan en nyktrare besinning inträd, hafva dock prisen å dessa varor småningom sjunkit, och från skilda delar af vårt land har jag hört uppgifvas, att landtbrukarne hafva rätt svårt att få mera än 14 å 15 kr. för en gammal tunna råg, hvilket pris visst icke är för högt. Det ryska exportförbudet synes mig snarare vara en maning för oss att icke genom borttagande eller nedsättning af våra tullar hämma eller åtminstone lägga hinder i vägen för den uppblomstrande odlingen af höstsäd. Det borde väl för oss alla vara ett önskningsmål, att i vårt land odlades så mycken höstsäd, som vårt folk behöfde, och detta mål skulle inom få år vara uppnådt, om blott de nuvarande tullsatserna finge bibehållas. Om deremot tullarne nedsättas eller borttagas och i följd deraf odlingen af höstsäd utbytes mot hafredodling, kan det lätt inträffa, att vi, i händelse af ett nytt ryskt ex-

portförbud, nödgas äta hafrebröd, eller åtminstone tvingas att för råg och hvete betala så höga pris som aldrig någonsin förr.

Det är för mig väl bekant, att genom tidningspressen, yrkespolitici och andra agitatorer — agenterna för den för sin kraftiga, om också ofta med mindre blanka vapen bedrifna agitation all heder värda föreningen mot lifsmedelstullar icke till förglömmas — har hos en icke obetydlig del af vårt folk blifvit utspridd den falska opinionen, att de höjda spanmåls- och mjölprisen *hufvudsakligen* berott på tullarne. Denna opinion är emellertid ingalunda så stark och allmän, som mången föreställer sig på grund af det stora väsen eller rättare oväsen, den fört på folkmöten och i tidningspressen. Att för denna upplysta kammare framlägga några bevis för att ifrågavarande opinion är falsk och oriktig, synes mig alldeles öfverflödigt.

Ofta ordas i tidningar och på folkmöten om nöden i landet. Det är dock besynnerligt med denna nöd, ty under densamma stiga insättningarna i våra sparbanker och särskildt i postsparbanken, som ju är arbetarnes sparböss. På landsbygden är den ekonomiska ställningen, enligt min öfvertygelse, nu bättre än under frihandelsregementet. Möjligen tillväxer deremot nöden i städerna, men denna tillväxt vore säkerligen lika stor, om icke tullarne funnes, beroende, som den är, på helt andra förhållanden. De bättre, kraftigare elementen på landsbygden stanna i sina hemorter eller emigrera eller söka anställning vid de med så svindlande fart bedrifna jernvägsarbetena. De, som flytta till städerna, utgöras i allmänhet af de sämre elementen, ofta sådana personer, som genom lätja, slöseri eller dåligt lefnadssätt gjort det omöjligt att på landsbygden skapa sig en draglig existens. Att dessa element skola öka arbetslösheten och nöden i städerna, är något, som skulle inträffa lika väl, om inga tullar existerade.

Då man i Tyskland, med dess blidare klimat och i allmänhet bättre jordmän, icke vågat nedsätta tullarne lägre än till 3 mark 50 pfennige, motsvarande 3 kr. 15 öre, per 100 kilo, och fastslagit denna tullsats för en tid af 12 år, så borde väl icke den nu gällande tullen i Sverige, som är 65 öre lägre per 100 kilo, anses vara öfverdrifvet hög, eller utgöra för stort skydd för våra jordbrukare, då klimatet här är hårdare och jordmänen i allmänhet kargare än i Tyskland.

Jag är hvarken jordbrukare eller industridkare, icke ens spanmålshandlare eller qvarnegare. Min protektionism härleder sig helt enkelt derifrån, att jag är svensk och älskar mitt fosterland. Mitt omdöme förvillas därför icke af något privat intresse. Men jag kan icke underlåta att vid detta tillfälle uttala den kända sanningen, att den seger, som protektionismen för några år sedan vann, berodde på ett förbund emellan jordbruksprotektionister och industriprotektionister. Om deremot nu de ingalunda höga spanmålstullarne nedsättas, huru kan man då vänta eller ens begära, att våra jordbrukare skola rösta för industritullar. Vårt parti har förut uppträdt starkt och mäktigt, men upplöser det sig i skilda flockar, ligger segern i frihandlarnes händer. Till en sådan upplösning vill jag icke medverka. Om vid en blifvande gemensam omröstning det kommer att

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

*Nedsättning
af spanmåls-
tullar för en
del af år
1892.*

(Forts.)

röstas emellan status quo och nedsättning af tullarne, så kan ju intet värre inträffa, än om vi redan nu besluta en sådan nedsättning. Om deremot den gemensamma omröstningen kommer att gälla status quo eller tullarnes borttagande, så är det väl antagligt att de så kallade moderata protektionisterna skola rösta för den förra meningen.

På grund af hvad jag nu i korthet anfört yrkar jag, att nu gällande tullsatser må bibehållas oförändrade.

Herr Ekenman: Jag skall icke följa den siste talaren i hans funderingar om huru saken kunnat arrangeras på ena eller andra sättet, utan endast med några få ord häfda min ställning i frågan.

Jag följer vid bestämmande af min mening häruti icke någon intressepolitik, utan ställer mig uteslutande på *rättens* ståndpunkt. Om den nu gällande tullen af 2 kronor 50 öre för 100 kilogram omalen spanmål, när den infördes, var, såsom man då å vår sida påstod, riktig och väl afpassad för att bereda landtbruket skydd, så kan man icke säga att den under de förändrade förhållanden, som numera inträdt, vidare är det. Rättvisan fordrar en modifikation af denna tull. Om det finnes en siffra, som fullt tillfredsstälde alla, så borde den naturligen väljas, men en sådan finnes af lätt begripliga skäl icke. Så mycket är emellertid visst, att med detta förslag, om en nedsättning af tullen till 1 kr. 50 öre, från *moderat protektionistiskt håll* en hand till försoning utsträckts åt det andra hållet. Jag hoppas ock att förslaget måtte så uppfattas, och skärpan mellan partierna mildras till det helas fördel, särskildt i betraktande af de i politiskt hänseende allvarliga tider, hvaruti vi för närvarande lefva.

Härjemte vill jag fästa uppmärksamheten på, såsom skäl för bifall till den nu föredragna punkten, att man äfven i utlandet, i de stora kulturstaterna, funnit sig nödsakad att göra modifikationer i tullsatserna å spanmål. I Tyskland är tullnedsättning vidtagen delvis i ungefär samma proportion som här föreslagits, och i Frankrike har nedsättning skett i precis samma proportion.

På grund af hvad jag anfört, yrkar jag bifall till föredragna punkten.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna momentet yrkats dels bifall till hvad utskottet i afseende derå hemställt, dels, af herr *Bennich*, att Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla denna framställning oförändrad, dels ock afslag å utskottets hemställan.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner jemlikt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Friherre *Klínckowström* begärde votering, i följd hvaraf herr talmannen upptog hvarterda af de båda öfriga yrkandena med hemställan, huruvida kammaren ville antaga detsamma till kontraproposition i nämnda votering, samt förklarade sig finna de härå afgifna

svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga afslag å utskottets hemställan.

Herr *Bennich* yrkade emellertid votering jemväl angående kontrapositionens innehåll, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition.

*Nedsättning
af spanmäls-
tullar för en
del af år
1892.
(Forts.)*

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till bevillningsutskottets i afseende på mom. a) i 1 punkten af dess betänkande n:o 2 gjorda hemställan kontrapositionen skall innehålla afslag å utskottets hemställan, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits afslag å utskottets hemställan, så vidt den skiljer sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, och bifall till denna framställning oförändrad.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87;
Nej—38.

På grund häraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i afseende på mom. a) i 1 punkten af sitt betänkande n:o 2, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—118;
Nej—7.

Mom. b).

Friherre Barnekow: Då af herr Reuterswärd yrkats, att gryn

Nedsättning af spannmåls-tullar för en del af år 1892. här borde undantagas, och momentet erhålla denna lydelse: »b) att den enligt samma taxa för *spannmål, malen, mjöl, alla slag*, bestämda tullsats må för nyssnämnda tid nedsättas till 2 kronor 80 öre per 100 kilogram», så skall jag bedja få förena mig i detta af herr Reuter-svärd framställda förslag.

(Forts.)

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, att i fråga om föreliggande moment endast yrkats, af friherre *Barnekow*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att orden »och gryn» uteslötes.

Härefter gjorde herr vice talmannen propositioner, först på bifall till utskottets hemställan oförändrad och vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. c).

Utskottets hemställan bifölls.

Mom. d).

Herr Cavalli: Hans excellens herr statsministern yttrade i sitt anförande, att regeringens förslag om den tid, då den nedsatta tullen å mjöl borde vinna tillämpning, icke vunnit något understöd inom utskottet. Det ser ock så ut i betänkandet, efter som icke någon reservation afgifvits emot utskottets förslag härutinnan, men jag har för min del inom utskottet yrkat bifall till detsamma, om också med någon ringa ändring.

I den kongl. propositionen är föreslaget, att tullen å spannmål, omalen, råg och hvete, skulle nedsättas till femtio öre per 100 kilogram och för spannmål, malen, mjöl, alla slag, till en krona fyrtio öre per 100 kilogram, samt att den förändrade tullsatsen å mjöl äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd skulle tillämpas från det att två månader förflutit, sedan den nedsatta tullsatsen å omalen råg och hvete träd i kraft. Utskottet har deremot i det nu föredragna mom. d) föreslagit, att den förändrade tullsatsen å mjöl, äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd skall tillämpas från och med den dag, då den nedsatta tullen å omalen råg och hvete träder i kraft. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har i sitt vid den kongl. propositionen fogade yttrande till statsrådsprotokollet anført skälen till det kongl. förslaget, i det han påpekat, hurusom en samtidig nedsättning af tullen å omalen och malen spannmål icke kunde ske, utan att idkarne af qvarnrörelse komme att lida förlust å den förtullade omalna spannmål äfvensom å de mjölparterier, som hos dem inneligga vid den tidpunkt, då tullnedsättningen skulle träda i kraft. Till förebyggande af förlust af denna orsak har finansministern derfor ansett sig böra föreslå, att, efter det tullnedsättningen för den omalna spannmålen inträdt, nödigt rådrum blefve qvarn-

innehafvarne beredt, innan nedsättningen i tullen å mjöl gjordes gällande.

Till dessa skäl kunna fogas åtskilliga andra, och jag ber att bland dem få anföra följande, *att* åtskilliga handlande i olika delar af landet till följd af kommunikationsförhållanden varit nödsakade att redan under förliden höst förse sig med förråd af mjöl, hvarför den högre tullsatsen måst erläggas, till så stor myckenhet att förrådet kan räcka till den tid under innevarande år, då sjöfarten åter öppnas; *att* af-sättningen af mjöl i följd af den väntade tullnedsättningen varit ringare än man kunnat beräkna; *samt att* den inhemska varans afsättning skulle mycket försvåras, derest det på nederlag vid tiden för tullnedsättningen liggande utländska mjölet genast kunde släppas ut i marknaden emot erläggande af den lägre tullsatsen.

Jemför man nu dessa skäl med utskottets, finner man, att utskottet till stöd för sitt förslag anfört, att utskottet icke ansåge den befarade förlusten för qvarnindustrien af en samtidig nedsättning i tullen å omalen och malen spanmål kunna blifva af någon mera nämnvärd betydelse, samt att utskottet vidare såsom sin åsigt uttalat, att om tullsatserna å både malen och omalen spanmål åter höjdes, förlusten komme att motvägas derigenom, att de förhöjda tullsatserna trädde i kraft samtidigt, i likhet med hvad egde rum, då år 1888 tull åsattes spanmål, omalen och malen.

Som herrarne finna, innefattar detta resonnement ett påstående och en förhoppning, men icke några verkliga skäl, och jag har därför för min del funnit de till stöd för det kongl. förslaget anförda skälen vara af vida större tyngd.

Utskottet har emellertid i sitt förslag om tullnedsättningens belopp icke gått så långt som Kongl. Maj:t. I den kongl. propositionen föreslogs en nedsättning i fråga om omalen spanmål från två kronor 50 öre till femtio öre per 100 kilogram; utskottet har deremot föreslagit och kammaren nyss antagit en nedsättning af denna tull till en krona 50 öre per 100 kilogram. Under sådana förhållanden torde vara tydligt, att lika lång tid emellan tillämpningen af tullnedsättningarna å omalen och malen spanmål som den Kongl. Maj:t föreslagit icke är erforderlig, utan att en begränsning af denna tid kan ega rum. Jag har föreställt mig och har anledning att antaga, att det skulle vara tillräckligt, om tiden bestämdes icke till två månader, utan till en månad.

Då vid behandlingen af mom. b) kammaren beslutit, att orden »och gryn» skulle utgå, och dessa ord således ej heller böra i förevarande mom. bibehållas, får jag, på grund af hvad jag anfört, hemställa, att kammaren måtte, med afslag å utskottets hemställan i mom. d), i stället besluta, att den förändrade tullsatsen å mjöl äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd skola tillämpas från det att en månad förflutit, sedan den nedsatta tullsatsen å omalen råg och hvete trädte i kraft.

Herr Reuterswärd: Jag skall bedja att till alla delar få instämma i det förslag, som herr Cavalli framställt. Den tid, som han föreslagit, är ingalunda för drygt tilltagen; och då man utesluter orden

*Nedsättning
af spanmål-
tullar för en
del af år
1892.
(Forts.)*

Nedsättning »och gryn» — för hvilket jag egentligen begärde ordet — har jag af *spanmåls-tullar för en del af år 1892.* icke någon anmärkning att göra, utan yrkar bifall till herr Cavallis förslag.

(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, att i afseende på det nu föredragna momentet endast blifvit yrkadt, af herr *Cavalli*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att orden »och gryn» uteslötes samt att orden »från och med den dag, då» utbyttes mot orden: »från det att en månad förflutit, sedan».

Sedermera gjorde herr vice talmannen propositioner, först på bifall till utskottets hemställan utan förändring och vidare på godkännande af nyssberörda yrkande, hvilken senare proposition förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

Tull å omalen råg och hvete.

2 och i sammanhang dermed 3 punkten.

Herr Reuterswärd: Jag tager mig friheten föreslå — med anledning af det beslut kammaren fattat att sammanföra 2:dra och 3:dje punkterna — att 3:dje punkten måtte ur betänkandet utgå, och att 2:dra punkten måtte få denna förändrade lydelse, att *spanmål, omalen, råg* och hvete, måtte för tiden till den 1 juli 1893 äsättas en tull af 1 kr. 50 öre samt för tiden från och med den 1 juli till årets slut en tull af 2 kr. 50 öre, allt för 100 kilogram.

Herr Dickson, Charles: Så hafva nu dessa olycksaliga spanmålstullar åter kommit på dagordningen. De hafva under de senast förflutna åren sannerligen väckt så mycken split och oro i landet och icke minst i riksförsamlingen, der de på ett betänkligt sätt i snart sagdt de allra flesta frågor, som förekommit, i mer eller mindre väsentlig mån tryckt sin pregel på desamma.

Med den ståndpunkt, jag alltid intagit i afseende på tullpolitiken och särskildt med hänsyn till lifsmedelstullarne, är det naturligt, att jag med förkärlek begagnar detta tillfälle att uttrycka min förhoppning och önskan, att detta trätöfrö snart måtte försvinna ur tulltaxan. Jag kan för min del icke annat än finna, att alla lifsmedelstullar icke blott äro i hög grad orättvisa och okloka, utan jemväl stå i fullkomlig strid med den kristna moralens fordringar. Jag vill nu mycket gerna medgifva, och åtskilliga reserveranter från denna kammarare hafva äfven i sin vid betänkandet fogade reservation anført den omständigheten — som dessutom blifvit af en talare i dag, friherre Klinckowström, på ett ganska klart sätt ådagalagd — att vi ganska ofta, alldeles oberoende af spanmålstullar, hafva haft höga pris på lifsmedel, ja understundom lika höga och till och med högre än de nuvarande; men, mine herrar, det har berott på helt och hållet andra, naturliga orsaker. Det har någon gång behagat den, som styr folkens öden, att hemsöka länder och folk med missväxt, hunger och dyr tid, och när en sådan hemsökelse kommer och man har att slitas med höga pris, då är det hvarje kristens skyldighet att med undergifvenhet foga sig i försynens skickelse. Men, mine herrar, nog

måste det kännas upprörande, att människorna skola genom konst-*Tull å omalen råg och hvete.*
 lade medel fördyra brödet för den hungrande, och att lagstiftningen
 skall i så väsentlig mån försvåra existensvilkoren för en så stor del
 af landets invånare. Härvid drabbas ju äfven hårdast de personer,
 som i kampen för tillvaron hafva största svårigheten att draga sig
 fram. Det är detta, mine herrar, som kännas så upprörande, och
 ingen må väl undra på, om dessa åtgärder hafva väckt och fortfara-
 rande väcka en hög grad af förstämning, jag vill nästan säga för-
 trytelse, just hos de personer, som drabbas af dessa åtgärder. Jag
 vill dock härvid icke begå den orättvisan att kasta hela skulden för
 den närvarande arbetslösheten på systemet, ty den arbetslöshet, som
 finnes och öfver hvilken man nu klagat, är till stor del oberoende
 deraf. Att protektionismen har del deri kan icke förnekas, men den
 delar ansvaret med de protektionistiska strömningarna i flera andra
 länder, och det är ganska troligt, att der protektionismen införts,
 affärsverksamheten snarare minskats än ökats, och en viss förlamning
 och slapphet inträdt. Arbetsklassen inom landet har känt denna för-
 stämning och denna förtrytelse i ännu högre grad, då den funnit sig
 fullkomligt gäckad i den förhoppning, som tullskyddsvännerna så för-
 tröstansfullt framhållit, nemligen att om systemet komme till an-
 vändning, skulle arbetarne i rikare arbetstillfällen och rikare arbets-
 förtjenst finna full ersättning för den ringa tillökningen i lefnads-
 kostnader. Hvar äro nu de utlovade fördelarne? De stå icke till
 finnandes. Men, mine herrar, detta olyckliga trätofrö, det finnes
 fortfarande, och deri ligger en verklig fara för samhällets lugna ut-
 veckling. Det är icke obekant, att denna tryckta stämning, denna
 oro hos folket begagnats af socialistiska agitatorer för att hos dessa
 personer, som tryckas af de höga prisen, utså sina samhällsomstör-
 rande läror, och genom dessa lagstiftningsåtgärder och lifsmedels-
 tullar hafva vi sannerligen beredt en god jordmån för dem och uti
 dessa agitatorers händer satt ett farligt vapen. Då jag önskar, att
 fred och endragt må råda inom folket, och då jag hatar all split,
 måste jag äfven på det lifligaste önska, att detta trätofrö, detta far-
 liga sprängämne på det skyndsammaste aflägsnas. Det är väl möj-
 ligt, att detta icke nu omedelbart skall kunna ske, men jag förutser,
 att den dag icke skall vara långt borta, då i vår tulltaxa dessa saker
 skola rubriceras fria, och den tidpunkten inväntar jag med förtröstan.
 På grund häraf och ehuru jag medgifver, att jag icke har någon
 synnerlig förhoppning om framgång, får jag, herr talman, då det nu
 är fråga om 2:dra och 3:dje punkterna och den föregående talaren
 yrkat, att 3:dje punkten skulle helt och hållet borttagas och 2:dra
 punkten få den af honom förändrade redaktionen, med omkastning
 af förhållandena yrka, att 2:dra punkten måtte helt och hållet utgå
 och 3:dje punkten få följande redaktion, att *spannmål, omalen, råg och*
hvete, förklaras tullfria under hela år 1893.

Herr Spånberg: Ehuru jag hyser samma uppfattning och till
 alla delar instämmer med den siste ärade talaren, får jag dock för
 min del, då från frihandlarnes sida handen blifvit utsträckt till en
 försoning, som tydligen är af behofvet högeligen påkallad, hos kam-

Tullåmalen maren anhålla om bifall till den af reservanterna från Andra Kam-
råg och hvete. maren afgifna reservationen, eller att *spanmål, omalen, råg, hvete,*
 (Forts.) korn, majs, ärter och bönor, må åsättas en tull af 1 krona 25 öre för
 100 kilogram *under hela året 1893.*

Herr Reuterswärd: Jag har redan framställt ett yrkande, som går ut på att tullen, på sätt utskottet föreslagit, må utgöra 1 krona 50 öre till den 1 juli 1893 och derefter, såsom Kongl. Maj:t på sätt och vis föreslagit, utgå med nuvarande belopp. Jag är för min del alldeles öfvertygad, att om vid den tidpunkt, då Kongl. Maj:t aflät den nådiga propositionen till Riksdagen, förhållandena varit sådana som i närvarande stund, hade måhända den Kongl. propositionen aldrig framkommit; och hade den icke framkommit, är jag också öfvertygad om, att ingen skulle knappast satt i fråga i denna kammarare att rubba de tullsatser, som för närvarande äro gällande.

Den näst siste talaren rigtade några anmärkningar mot systemet. Det behagar honom icke, det vet jag, och jag beklagar, att så är förhållandet, ty systemets anhängare skulle gerna vilja räkna honom bland sina bundsförvanter. Han talade vidare om att han var en försoningens man, och att han önskade få lefva i frid och ro på sin ålderdom. Ja, det önska vi litet hvar, men vill han riktigt komma i frid och ro i detta afseende, då skall jag råda honom att gå ut ur föreningen mot lifsmedelstullar, ty denna förening har framkallat den mesta oredan här i landet.

Samme talare yttrade äfven, att tullarne strede mot den kristna moralen. Det var sorgligt att höra, och ändock hafva snart alla kristna länder tullar. Jag frågar: är det mera ömmande beträffande råg och hvete än beträffande kläder och skodon? Kaffe, socker och tobak äro visserligen icke absolut nödvändiga, men kläder och skodon måste i alla fall i vårt klimat vara lika nödvändiga som födan.

Emellertid kan jag icke finna, att hvad den näst siste talaren yrkade har något skäl för sig, hvadan jag fortfarande yrkar bifall, på sätt jag föreslagit, till 2:dra punkten.

Herr Ryding: Jag tror, att ett stort steg framåt till mildring i sinnena skulle tagas, i fall vi enades om en stadigvarande utjemning af spanmålstullarne. För att för min del söka bidra härtill, tager jag mig friheten föreslå, såsom möjligen här antagligt, att tullen å spanmål, onalen, råg och hvete, för *hela* nästa år måtte bestämmas till 1 krona 50 öre för 100 kilogram.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr tal-
 mannen, som återtagit ledningen af förhandlingarna, att i fråga om
 nu föredragna 2 och 3 punkterna, om hvilkas godkännande i oför-
 ändradt skick ingen af kammarens ledamöter gjort framställning,
 yrkats: 1:o) af herr *Reuterswärd*, att kammaren, med afslag å ut-
 skottets hemställan i 3 punkten, skulle besluta, att spanmål, omalen,
 råg och hvete, skulle för tiden till den 1 juli 1893 åsättas en tull af
 1 krona 50 öre, samt för tiden från och med den 1 juli till årets
 slut en tull af 2 kronor 50 öre, allt per 100 kilogram; 2:o) af herr

Dickson, Charles, att kammaren ville besluta, att spanmål, omalen, råg och hvete, skulle för år 1893 vara tullfri; 3:o af herr *Spånberg*, *Tullåomalen råg och hvete.* att för spanmål, omalen, råg och hvete, måtte för år 1893 bestämmas en tull af 1 krona 25 öre för 100 kilogram; samt 4:o af herr *Ryding*, lika med herr *Spånberg* med den skilnad, att tullsatsen skulle bestämmas till 1 krona 50 öre. (Forts.)

Härefter gjorde herr talmannen propositioner å dessa fyra yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till herr Reuterswårds förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr talmannen upptog hvar och ett af de öfriga yrkandena med hemställan, huruvida kammaren ville antaga detsamma till kontraposition i den förestående voteringen, samt förklarade sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga bifall till herr *Spånbergs* yrkande i ämnet.

Herr *Bennich* begärde emellertid votering jemväl om kontrapositionens innehåll, i anledning hvaraf, och sedan såsom kontraposition dervid antagits bifall till herr *Dicksons* förslag, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till herr Reuterswårds yrkande i afseende på 2 och 3 punkterna i bevillningsutskottets betänkande n:o 2 kontrapositionen skall innehålla bifall till herr *Spånbergs* yrkande i ämnet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits bifall till herr *Charles Dicksons* yrkande i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—32;
Nej—94.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition för hufvudvoteringen:

Den, som vill, att, med afslag å hvad bevillningsutskottet hemställt i 3 punkten af betänkandet n:o 2, spanmål, omalen, råg och hvete, skall för tiden till den 1 juli 1893 åsättas en tull af 1 krona

50 öre, samt för tiden från och med den 1 juli till årets slut en tull af 2 kronor 50 öre, allt per 100 kilogram, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, besluter kammaren, att spanmål, omalen, råg och hvete, skall för år 1893 vara tullfri.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—88;
Nej—38.

*Tull å mjöl
och gryn.*

4 och i sammanhang dermed 5 punkten.

Herr Reuterswärd: På grund af hvad jag förut angående denna punkt yttrat, anhåller jag få föreslå, att spanmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, måtte för tiden från den 1 januari 1893 till den 1 juli samma år åsättas en tull af 2 kronor 80 öre, samt att för spanmål, malen, mjöl och gryn af råg och hvete, tullen från och med den 1 juli 1893 till årets slut måtte bestämmas till 4 kronor 30 öre, allt per 100 kilogram.

För att derpå fästa de herrars uppmärksamhet, som kanske icke så noga observerat det, ber jag få nämna, att vi nu i behandlingen af betänkanDET äro inne på år 1893, och således oförhindrade att föreslå hvilken tullsats som helst, oberoende af Kongl. Maj:ts framställda förslag rörande delvis suspension af de för år 1892 gällande tullar, och på denna grund tager jag mig friheten att hemställa om bifall till mitt förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på de nu föredragna punkterna endast blifvit yrkadt, af herr *Reuterswärd*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan i 5 punkten, måtte besluta, att spanmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, skulle för tiden från och med den 1 januari 1893 till den 1 juli samma år åsättas en tull af 2 kronor 80 öre, samt spanmål, malen, mjöl och gryn af råg och hvete, för tiden från och med den 1 juli 1893 till årets slut en tull af 4 kronor 30 öre, allt per 100 kilogram.

Detta yrkande blef härefter på gjord proposition af kammaren bifallet.

*Tull å omalen
hafre och
vicker.*

6 punkten.

Herr Cavalli: Som herrarne finna af den vid betänkanDET fo-

gade reservationen, hafva Andra Kammarens ledamöter i denna punkt varit de, som med tillhjälp af den förseglade sedeln kunnat i utskottet genomdrifva sin åsigt. Jag får derfor hemställa, att kammaren, med afslag på utskottets hemställan i denna del, beslutar, att å spanmål, omalen, hafre och vicker, måtte, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, sättas en tullsats af 1 krona för 100 kilogram.

*Tull å omalen
hafre och
vicker.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande nu föreliggande punkt endast yrkats, af herr *Cavalli*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den framställning, som innefattades i den af friherre Barnekow med flere vid denna punkt afgifna reservation.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på godkännande af nyss nämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

7—10 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

11 punkten.

Tull å bröd.

Herr Philipson: Då 2 och 3 liksom 4 och 5 punkterna på en gång behandlades, anhåller jag, att äfven 12 punkten i sammanhang med den nu upplästa måtte få föredragas och behandlas.

Denna hemställan bifölls.

Sedan härefter jemväl *12 punkten* upplästs, anförde

Herr *Cavalli*: Jag tillåter mig hemställa, dels att kammaren ville bifalla den föredragna 11 punkten och dels att, hvad punkten 12 beträffar, kammaren ville, med afslag å utskottets hemställan, bifalla den vid betänkandet fogade reservationen, i hvilken reservanterna från denna kammare hemställt, att å bröd, andra slag, som införes från och med den 1 juli 1893, måtte bestämmas jemväl den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats af 4,3 öre för 1 kilogram.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på nu föredragna 11 och 12 punkterna endast blifvit yrkadt, af herr *Cavalli*, att kammaren skulle bifalla hvad utskottet hemställt i 11 punkten och, med afslag å utskottets hemställan i 12 punkten, besluta, att å bröd, andra slag, som införes från och med den 1 juli 1893, skulle bestämmas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats af 4,3 öre för 1 kilogram.

På gjord proposition biföll kammaren detta yrkande.

*Tullrestitu-
tion för bröd.*

13 punkten.

Herr Cavalli: I föreliggande betänkande har utskottet föreslagit dels tull på spanmål under den första hälften af 1893 och dels tullfrihet under den senare delen af samma år, och i följd deraf hafva skäl saknats att föreslå tullrestitution för bröd under sist nämnda tid. Som kammaren emellertid beslutit, att spanmål jemväl under senare hälften af nämnda år skall draga tull, tillåter jag mig, herr talman, hemställa, att kammaren ville besluta,

att för bröd, andra slag, som tillverkas inrikes af utländskt råämne och under år 1893 före den 1 juli utföres, skall under de vilkor i öfrigt, som i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna stadgas, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 2,5 öre per kilogram, samt

att för bröd andra slag, som, tillverkad i inrikes af utländskt råämne, efter den 1 juli 1893 utföres, skall, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 4 öre per kilogram.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande förevarande punkt endast yrkats, af herr Cavalli, att kammaren måtte besluta, att för bröd, andra slag, som, tillverkad i inrikes af utländskt råämne, före den 1 juli 1893 utföres, skulle, under de vilkor i öfrigt, som i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna stadgas, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 2,5 öre per kilogram, samt att för bröd, andra slag, som, tillverkad i inrikes af utländskt råämne, efter den 1 juli 1893 utföres, skulle, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 4 öre per kilogram.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

14—16 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

*Tull å
potates.*

17 punkten.

Mom. a).

Herr Cavalli: Jag yrkar, att kammaren ville med afslag å utskottets hemställan bifalla den vid betänkandet fogade reservationen, som angår förevarande punkt, och enligt hvilken samma tull, som för närvarande är åsatt potates, äfven krossad eller rifven, utgörande 50 öre för 100 kilogram, äfven för nästkommande år måtte blifva gällande.

Herr Almén: Under *vanliga* förhållanden införes till vårt land endast en procent af den myckenhet potates, som inom landet pro-

duceras och förbrukas. Varc sig tullen är hög eller låg, kan den, då införseln icke är större än jag nu nämnt, naturligtvis icke inverka på priset af en vara, som till 99 procent produceras inom landet.

Något annorlunda kan emellertid saken gestalta sig under *ovanliga* förhållanden. Under missväxtår, antingen skörden slår fel i anseende till potatesens allt för ringa mängd eller underhaltiga beskaffenhet, kunna potatesprisen stiga så högt, att säljarne af denna vara böra nöja sig med de sålunda redan till följd af missväxten förhöjda prisen. I alla händelser blifva potatesprisen då ofta så höga, att en stor del af folket, särskildt den mindre bemedlade delen, under ett halft års tid, under våren och den tidigare delen af sommaren, nödgas undvara den till följd af missväxt fördyrade potatesen, oaktadt denna eljest utgör en af våra viktigaste lifsförnödenheter. Hårtill kommer, att under missväxtår mången landtbrukare saknar duglig sättpotates och nödgas från utlandet inköpa sådan, hvarvid äfven han får betala den varan åsatta tullen. Endast under dessa mindre vanliga förhållanden komma således potatesprisen att påverkas af tullen.

Då denna tull under vanliga förhållanden intet utträttar till förmån för dem, den är afsedd att gagna, och potatesprisen under missväxtår äfven den förutan äro tillräckligt höga, och dertill kommer, att samma tull under sådana omständigheter drabbar de mindre bemedlade, ja, undantagsvis äfven jordbrukarne, synes det mig, att potates aldrig bort åsättas tull samt att denna tull nu bör upphävas; jag tillåter mig derfor att yrka bifall till utskottets förslag.

Friherre Klinckowström: Jag måste erkänna, att den tull, som hittills varit satt på potates, alldeles icke förefaller mig för hög; ej heller torde den i allmänhet förorsaka potatesens fördyrande. Deremot skulle jag, om jag suttit i bevillningsutskottet, eller om någon motion af mig i sådant afseende haft utsigt att vinna framgång, hafva föreslagit en delning af tullen på inkommande potates i tvenne olika delar. Det är nemligen så stäldt, att redan i juni och juli månader skickas på oss hufvudsakligen från Lübeck massor af så kallad tidig potates, hvilken egentligen är en lyxartikel och såsom sådan har stor afgang i de större städerna, hufvudsakligen här i Stockholm. Det är med hänsyn härtill, som ifrågavarande tull borde sättas ganska hög, exempelvis 2 å 3 kronor för tunnan, för att skydda en näring, som bedrifves särskildt i det härud jag tillhör och som är af ganska stor betydighet för dervarande både större och mindre jordbrukare. Hvad tullen på denna tidiga potates beträffar, skulle äfven 2 å 3 kronor för tunnan vara en bagatell, ty de tyska importörerna sälja den tidiga potatesen under hela juni samt äfven under första delen af juli för omkring 30, 20 eller 15 kronor för tunnan. Jag är i min ort en icke obetydlig odlare af sådan tidig potates, men det är visst icke för egen skull jag pläderar för en högre tull å sådan potates, utan det är för dem, som jemte mig bo i hela häradet och hvilkas produktion och hela hushållning jag noga känner. Vi kunna aldrig med den tidiga potatesen, som jag erkänner är en lyxartikel, komma i marknaden förr än 14 dagar senare än den tyska, som i hela ångbåtslaster hitsändes och bemäktigar sig hela marknaden.

*Tull å
potates.
(För s.)*

*Tull å
potates.*
(Forts.)

Såsom jag redan sagt, har jag endast upplysningsvis velat nämna detta; för öfrigt får jag hemställa och bedja, att ifrågavarande tull måtte blifva satt såsom här står föreslaget.

Herr Almén: Att en ifrig tullvän skulle kunna nöja sig med de tullar vi redan hafva, har icke kunnat falla mig in att förutsätta. Jag tillåter mig dock att med hänsyn till den siste talarens yttranden göra den anmärkningen, att äfven om vi kunde få tullen satt icke 2 à 3 kronor, utan 20 à 30 kronor för tunnan, så skulle vi dock aldrig i verlden få svensk potates att mogna lika tidigt som den tyska. Den omständigheten, att vi i vårt land icke kunna få potatesen färdig så snart som det är möjligt i Tyskland, utgör dock intet rimligt skäl att åsätta potates en för hela året gällande tull.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna momentet yrkats dels bifall till utskottets deri gjorda hemställan, dels ock, af herr *Cavalli*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den framställning, som innefattades i mom. a) i den af friherre Barnekow med flere vid denna punkt afgifna reservation.

Härefter gjordes propositioner i enlighet med dessa båda yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af det yrkande, som af herr *Cavalli* framstälts, vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. b.)

Herr *Cavalli*: På grund af kammarens nyss fattade beslut yrkar jag afslag å den nu föredragna punkten.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på nu föreliggande moment endast blifvit yrkadt, att utskottets hemställan skulle afslås.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på afslag derå, hvilken senare proposition förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

*Tull å ätbara
rötter.*

18 punkten.

Herr *Cavalli*: Då kammaren vid föregående moment beslutit, att potates skall draga tull, torde det väl vara rimligt, att »rötter, ej specificerade, ätbara» jemväl åsättas tull. Jag ber därför att få hemställa om bifall till Kongl. Maj:ts proposition i detta hänseende om åsättande å sagda artikel af en tullsats utaf 50 öre för 100 kilogram.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande den nu förevarande punkten endast yrkats, af herr *Cavalli*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den framställning, som innefattades i den af herr Fock med flere vid denna punkt afgifna reservation.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets

hemställan och vidare på godkännande af nyss nämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

19 punkten.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

20 punkten.

Tull å kött.

Herr Sjölund: Jag har endast begärt ordet för att göra en liten rättelse och anmärkning emot motiveringen i föreliggande fråga. Här står nemligen nederst på sid. 22 i betänkandet angående tull å kött: »denna tull anses behöflig till skydd för de norrländska jordbrukarne, hvilka i sin kreatursafvel före tullens åsättande hade att utstå en svår konkurrens från Finland, hvarifrån kött i ganska stor myckenhet infördes». Mot detta påstående ber jag att få ställa min erfarenhet som landtbrukare i Norrland. Jag har nemligen aldrig försport någon klagan der öfver införseln af kött från Finland; ty det kött, som derifrån införes, kan icke komma till Sverige annat än med ångbåtar, d. v. s. sommartiden, och det är dessutom vanligen af dålig beskaffenhet, dels magert och ofta genom den långa transporten skadadt. Men hvilka är det som använda detta kött? Jo, det är hufvudsakligen de arbetare, som ifrån alla landsändar sommartiden komma upp till Norrland för att söka arbete. Dessa arbetare hafva ett tungt arbete och behöfva därför en jmförelsevis kraftig föda, på samma gång som de äro nödsakade att söka få den så billigt som möjligt. Följden blir, att dessa arbetare nöja sig med det billigare köttet. Den bättre lottade allmänheten i Norrland såväl å landsbygden som i städerna köper sitt kött från södra och mellersta Sverige, dit man har lättare kommunikationer, dels under sommartiden med ångbåtar, som passera linien Sundsvall och Hernösand, och dels naturligtvis med bantåg. Om vi norrländske jordbrukare skulle behöfva något skydd uti ifrågavarande hänseende, så vore det egentligen för det kött, som kommer från södra och mellersta Sverige, ty det kan man icke täfla med, men det som kommer från Finland kan man mycket väl konkurrera med.

Jag har intet yrkande att göra, men har icke kunnat låta dessa rader i år som i fjor stå ovederlagda i motiveringen.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i nu föreliggande punkt hemställt.

21 punkten.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

22 punkten.

Tull å fläsk.

Mom. a.)

Tull å fläsk.

(Forts.)

Friherre Barnekow: Jag skall be att i denna punkt få yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag eller att tullen å fläsk må sättas till 10 öre per kilogram.

Herr af Burén: Då jag i denna punkt reserverat mig, skall jag anhålla att på de skäl, som i min reservation finnas angifna, vördsamt få hemställa, att denna kammare måtte stanna vid en nedsättning af fläsktullen med 25% och sålunda besluta, att tullen å »fläsk, andra slag» för år 1893 bestämmes till 15 öre per kilogram.

Herr Almén: Kropparbetaren behöfver fett lika mycket och lika väl som någon annan. Hans ekonomiska ställning nödgar honom att uppsöka det billigaste fett som finnes, och en mångårig erfarenhet har lärt honom, att med hänsyn till näringsvärde och pris intet billigare fett finnes än det amerikanska fläsket. Att under sådana förhållanden en vara, som för arbetaren och den mindre bemedlade är en nödvändighetsvara, belägges med tull, uppgående till 30 à 40 % af priset, skall, det måste man erkänna, för denne kännas bra tungt, tungt i och för sig genom tullens storlek men också tungt med hänsyn till några andra omständigheter, af hvilka jag vill nämna ett par.

Denna tull gagnar ingen. Priset på svenskt fläsk beror ingalunda af tullen; det beror nästan uteslutande på priset å världsmarknaden, särskildt i England, der priset på svenskt fläsk är dubbelt så högt som på det amerikanska. Då nu jordbrukaren icke har något gagn af tullen, fråga sig särskildt dessa mindre bemedlade: hvarför i alla lifvets dagar skola vi plågas dermed? Det är svårt att gifva dem ett nöjaktigt svar på den frågan.

Vidare bör beaktas, dels att denna tull, såsom jag redan nämnt, i allmänhet drabbar de i afseende å förmögenhetsvilkoren mindre lyckligt lottade, dels ock att den särskildt och nästan uteslutande drabbar befolkningen i Norrland, hvilken är hårdare beskattad än någon annan del af Sveriges befolkning till följd af spanmålstullarne. Dessa får man bära för modernäringsens skull; men nog skall det kännas hårdt för dem, som framför alla andra få bära denna tunga, att ytterligare beskattas genom en fläsktull, som icke gagnar jordbrukaren.

Af dessa skäl tillät jag mig förliden riksdag hemställa om en nedsättning i tullen på fläsk. Tullens bibehållande påyrkades då af en aktad ledamot af denna kammare under förklaring, att den ifråga-varande tullen för den inhemska näringen haft den med densamma afsedda verkan, nemligen minskning af importen och ökning af exporten. Han ville icke erkänna denna omständighet vara en följd af konjunkturerna, utan förmenade, att den berodde på tullen. Erfarenheten vederlägger honom emellertid alldeles obestriddigt. Jemföra vi uppgifterna på införsel och utförsel, skola vi finna, att införseln af amerikanskt fläsk 1890 var 800,000 kilogram större än 1887; 1890 hade vi denna höga tull, 1887 var fläsk tullfritt. 1891 har importen visserligen minskats, men var dock $\frac{1}{2}$ million kilogram större

än 1888; 1891 hade vi likaledes denna höga fläsktull, 1888 var fläsket tullfritt. Så förhåller det sig med införseln. *Tull å fläsk.*

(Forts.)

Går man sedan till utförseln, så skulle man nog kunna tro, att den ärade talaren haft rätt, så mycket mera som reservanterna på sid. 33 i betänkandet åberopa bland annat följande uttalande: »Det lär icke heller kunna bestridas, att förstnämnda handtering (svin-afveln) efter fläsktullens införande gjort icke obetydliga framsteg. Derom vittnar icke allenast den tilltagande exporten utan äfven det växande antalet svinslagterier inom landet.» Se vi emellertid efter, huru det förhåller sig med denna export, så finna vi visserligen, att en högst betydlig ökning egt rum under 1889 och 1890, men att, under de tre år som vi haft denna tull, exporten stadigt sjunkit ifrån 7½ millioner till icke fullt 5 millioner kilogram, d. v. s. exporten har helt enkelt minskats med 1/3, allt under det att dessa höga tullar å fläsk varit gällande. Exporten var för öfrigt under 1891 föga större än 1888, då fläsket var tullfritt.

Men, säger man, detta missförhållande har kan hända hjälpts upp dermed, att utförseln af svin varit så mycket större. Jemför man de officiella uppgifterna härom, skall man finna, att utförseln af svin 1891 utgjorde något mer än 7,000 stycken, 1887 var den 37,000 stycken, d. v. s. mer än 5 gånger så stor; 1891 hade vi hög tull, 1887 fans icke någon tull å fläsk. Jag frågar då: är det rimligt att säga, att tullarne haft den påstådda effekten? Denna finnes alldeles icke, och det är helt naturligt. Ingen lär väl inbilla sig, att denna fläsktull bestämmer storleken af fläskproduktionen inom landet. Denna produktion beror mera på ställningen inom mejerihandteringen, ty med affallet derifrån är det som svinen hufvudsakligen uppfödas, medan mejerierernas smörproduktion i sin ordning beror på fodertillgången, spanmålsprisen, priset på kraftfoder o. s. v., och därför stiger och faller svinafveln samtidigt med vexlingarna härutinnan. Man kan visserligen säga, att detta är icke något nytt. Det kan nog hända, att så icke är, men det ser åtminstone så ut, då reservanterna åberopa sådana förhållanden, som mig veterligen icke existera. Jag skall icke trötta kammaren med en uppläsning af hvad utskottet säger på sid. 23, men ber att få hänvisa dit.

Ett omdöme, som man icke sällan får höra om denna fläsktull och hvilket icke saknar skäl för sig, är följande: »denne tull är en okynnestull, en dum tull». Och frågar man: huru så? så får man det enkla svaret: en tull som icke gagnar landtbruket, men skaffar tullvännerna ett ökad antal motståndare, en sådan tull borde man icke bibehålla; ty har man icke något gagn af den, bör man icke gifva motståndarne ett så användbart vapen i händerna. Jag tycker därför, att klokheten bör bjuda alla att taga bort fläsktullen; och då den dessutom så uteslutande drabbar norrländingen, som redan är så hårdt beskattad genom spanmålstullarne, kräfver äfven den enklaste rättvisa denna tulls afskaffande. Tullvännerna äro så öfvermäktiga i denna kammare, att jag knappt förstår, hvarför de vilja begagna sin magt på ett område, der de sjelfva ingenting vinna. Vore det icke noblare att låta denna tull falla? Det skulle äfven vara ett bevis på

Tull å fläsk. ett tillmötesgående, som af många skulle högt uppskattas. Jag till-
(Forts.) låter mig yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Ölander: Jag är visserligen frihandlare, men en mycket moderat sådan, och jag hade därför icke tänkt kasta mig in i den tullpolitiska striden. Men då den föreliggande frågan utgör en lifsfråga för Norrland och således äfven för det län, hvilket jag representerar, har jag icke kunnat underlåta att i densamma yttra några ord.

Det är hufvudsakligen två skäl, på grund af hvilka jag, för min del, skulle vilja yrka fläsktullens totala afskaffande. Det ena är, att denna tull icke utgör, hvad den bör utgöra, nemligen ett skydd för den inhemska svinafveln. Nu kunna herrar protektionister, kanske med fog, fråga, huru jag vet detta, då jag icke sysslar eller någonsin sysslat med en dylik handtering. Derpå svarar jag, att bevillningsutskottet har sjelft talat om det för mig i sitt betänkande vid förra riksdagen. Det kan ju hända, att det icke var dess mening att det skulle så förstås, men jag har icke kunnat förstå det på annat vis. Den utredning, utskottet deri lemnat, visar nemligen, att importen af fläsk efter fläsktullens införande icke minskats det ringaste, utan tvärt om något ökats; och då vill jag fråga: hvilket skydd har denna tull beredt, eller till hvilken nytta har den varit? Icke heller kan jag riktigt förstå, hvarpå herr statsrådet och chefen för finansdepartementet grundar sitt påstående i det af honom afgifna yttrandet till statsrådsprotokollet den 13 januari, deri han säger, att den ifrågakommande handteringen »efter fläsktullens införande gjort betydliga framsteg» — så vida han nemligen dermed menar, att detta skulle varit fläsktullens förtjänst. Att den gjort framsteg är obestriddligt, men den gjorde icke mindre framsteg före tullens införande. Tager man nemligen kännedom om vår export under de närmast före fläsktullens införande förflutna 10 åren, skall man finna, att denna export, deri inberäknade äfven lefvande svin, under slutet af 1870-talet icke utgjorde mer än 1 million kilogram, under det den under sista frihandelsåret uppgick till mellan 5 och 6 millioner kilogram. Dessa framsteg synas således hafva varit oberoende af tullen; och om de också fortgått äfven efter tullens införande, så har dock väl denna ringa eller ingen del deri. Att sålunda fläsktullen icke gifver något skydd synes mig vara temligen uppenbart; och det är också alldeles naturligt att den ej *kan* gifva det. Ty den vara, som tullen är åsatt, är i sjelfva verket icke densamma, som den, hvilken skall utgöra föremål för skyddet. Det amerikanska fläsket är ju det, som faktiskt drager denna tull, hvaremot det är det inhemska fläsket, som skall skyddas. Men det amerikanska och det inhemska fläsket äro två skilda varor, som icke kunna utbytas mot hvarandra; och härmed kommer jag in på det andra skälet, hvarför jag önskar fläsktullens upphäfvande. Detta skäl är, att tullen, oaktadt den sålunda icke gör den ringaste nytta, likväl förorsakar stor skada, icke blott för en hel folkklass, nemligen arbetsklassen, utan äfven för en hel landsdel, nemligen Norrland. Man må säga huru mycket man vill, och man

må upprepa det huru ofta man vill, att arbetaren kan utbyta det amerikanska fläsket emot det svenska, så kan han det dock icke — åtminstone icke i Norrland. Detta bevisas tydligen af den utaf tullen oberörda importen. Jag känner icke arbetareförhållandena i andra delar af landet, men jag vet att i Norrland det amerikanska fläsket är arbetarens förnämsta, värdefullaste och hufvudsakligaste föda. Om man går in uti en norrländsk arbetares bostad, skall man på hans tarfliga middagsbord finna, möjligtvis litet smör och litet bröd, men hufvudsakligen det amerikanska fläsket. Brödet och smöret gifva väl icke mycken styrka; det är från det amerikanska fläsket han skall hemta sin hufvudsakliga näring. Han kan ej undvara det, han är van vid det; och detta är, mine herrar, verkligen icke en ovana, som han kan vänja sig af med, det är en vana, grundad på behof. Arbetena vid sågverken, i de stora norrländska skogarne, vid de stora vattendragen äro tunga arbeten, som kräfva styrka och uthållighet; och dessa kräfva i sin ordning en närande föda. I sådant afseende kan icke uppvisas en vara, som i näringsvärde paradt med prisbillighet öfverträffar det amerikanska fläsket. Att fördyra detta genom tull är, det får jag säga, det nya systemets mörkaste skugga; och den faller hufvudsakligast och närmast öfver Norrland. Ty om jag icke bedrager mig, gå $\frac{9}{10}$ af allt det till Sverige importerade fläsket till norrländska hamnar, och det betyder, mine herrar, att det är den norrländska arbetaren, som får betala $\frac{9}{10}$ af hela denna tullinkomst.

Hela den norrländska arbetarebefolkningen och äfven den öfriga befolkningen i Norrland, hvilken naturligtvis för sina industrier är beroende af arbetarne och de vilkor, uti hvilka de lefva, skulle därför helt säkert vara protektionisterna tacksamma, om de i denna punkt ville gå frihandlarne till möte. Jag hyser visserligen icke någon stor förhoppning derom, men icke dess mindre vågar jag, herr talman, yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Den siste ärade talaren yttrade, bland annat, att det vore det nya systemets största skuggsida att belägga fläsk med tull. Denna fläsktull, mine herrar, har sin egen historia, som kanske icke alla af herrarne erinra sig. Det var nemligen under frihandelns häftigaste eller mest hetsiga tid, nemligen år 1887, som från frihandlarnes sida yrkades tull på fläsk, och detta af en ledamot i Andra Kammaren. Jag minnes nu icke hans namn. Det var således under det gamla frihandelssystemet, som först fråga om denna tull väcktes. Då denna önskan utgått från frihandelslägret, synes det mig att det nya systemet icke haft något skäl att frånträda, hvad dess vänner frihandlarne i detta afseende önskat.

Här talas så mycket om att Norrland är i ett oundgängligt behof af det amerikanska fläsket. Jag betviflar visst icke detta, men jag vill upplysa eder, mine herrar, om att det finnes provinser i mellersta Sverige, exempelvis Småland, och vissa härad, som, snart sagt, tigga och bedja att få behålla denna tull på fläsk. Svinafveln är nemligen en af dervarande landtbruks viktigaste binäringar. Det är hufvudsakligen på denna grund, som jag kommer att förena mig

Tull å fläsk.
(Forts.)

Tull å fläsk. med herr af Burén i hans reservation, att tullen å fläsk, andra slag, (Forts.) måtte bestämmas till 15 öre per kilogram.

I detta anförande instämde friherre *Klinkowström*.

Friherre Klingspor: En föregående talare har yttrat, att priset på fläsk i Sverige icke beror af tullarne utan af priset å världsmarknaden, ett yttrande hvilket innebär en sanning med modifikation. Ty det har visat sig, åtminstone hvad mellersta Sverige beträffar, och om man fäster afseende vid den export som skett genom slagterierna, att under flera månader föregående år prisen i Stockholm varit sådana, att om man uppköpt fläsk efter de prisen, så hade det medfört förlust att skicka fläsket till England. Detta är alldeles säkert, och deraf synes, att fläskpriset i Stockholm icke är fullständigt kommanderadt af världsmarknadens pris.

Hvad som gjort att vi önska tull är otvifvelaktigt öfvertygelsen, att den skulle vara till gagn för vårt land; och den är det också, därför att genom denna tull det amerikanska fläsket kommer att i Sverige stå i ett pris någorlunda motsvarande hvad vårt eget salta fläsk skulle betinga. Af noteringarne, om man fäster sig vid dessa, såg jag för en tid sedan, att det amerikanska fläsket då stod i 87 öre per kilogram, under det att det svenska stod i 80 öre à 1 krona 5 öre per kilogram. Då priset sålunda är någorlunda detsamma, har man tillfälle att välja och taga det som hvar och en anser smakligast; och detta lernar ju större utsigt för att det svenska skall blifva i större omfattning konsumeradt af allmänheten, än om det amerikanska stode vid ett konstant, betydligt lägre pris än det svenska, och det har också visat sig under de senaste åren, att det svenska fläsket verkligen fått större marknad än förut.

Att exporten ökats ådagalägger, att ändamålet med tullen vunnits, nemligen att uppmuntra svinafveln och derigenom äfven mejerihandteringen. Härigenom hafva vi fått en fläskexport, som fullt uppväger importen, något som ur nationalekonomisk synpunkt är en stor fördel.

Jag ber att få instämma med herr Reuterswärd derutinnan, att i vissa delar af vårt land svinafveln är af mycket stor betydelse just för småfolket. Om vi icke fästa oss vid mejerihandteringen, som ju vanligen ligger i de större jordegarnes händer, så är det i alla fall för småfolket en vigtig näring särskildt i mellersta Sverige. I alla tider har svinafveln stått högre i närheten af större afsättningsorter, såsom i trakterna kring Göteborg och Stockholm m. fl. platser, samt i fattigare bygder, såsom Småland och vissa delar af Vestergötland, än på andra orter, men arbetet går ut på att få den att drifvas mera allmänt äfven i våra öfriga norr derom belägna provinser, och för att detta arbete icke skall afbrytas för hastigt, är det önskligt, att icke någon större nedsättning i fläsktullen sker; ty dess ändamål har verkligen icke förfelats, utan den har visat sig motsvara hvad som med densamma afsetts.

Att arbetarne i de norrländska skogarne föredraga det amerikanska fläsket, må vara sant, men, om de än skulle få betala en liten

premie för en fördel, som tillskyndas mellersta Sveriges jordbrukare, så är detta icke för mycket, synnerligen då deras aflöningsförmåner äro vida högre, än hvad jordbruket kan bestå sina arbetare. Jag erkänner, att jag icke kan acceptera de teorier, som frihandlarné drifva, och enligt hvilka det tyckes, som om det vore dem alldeles likgiltigt, om mellersta Sveriges jordbrukare få lefva eller icke, blott våra producerade varor säljas billigt. Ur statsekonomisk synpunkt betyder det mycket att jordvärdet kan upprätthållas, och detta värde beror dels på produktionsförmågan, dels på de pris, våra produktur kunna betinga. Jag anhåller att få instämma med herr af Burén i hans yrkande om åsättande af en tull af 15 öre per kilogram.

Tull å fläsk.
(Forts.)

Herr Almén: Jag antager, att den siste ärade talaren menade mig, då han talade om »sanning med modifikation». Det gläder mig att han erkände, att det åtminstone finnes någon sanning i hvad jag yttrade.

Hvad beträffar hans uppfattning af frihandlarenas ståndpunkt, att vi icke skulle vilja låta mellersta och södra Sverige också lefva, så frågar jag honom hvad tanke han har om norrländingarne, som skola köpa sitt fläsk nerifrån Sverige eller också från utlandet. Jag hade trott, att de, som producera fläsk till afsalu, skulle hafva lättare att lefva än norrländingarne, som måste köpa denna vara och dertill en stor del af brödfödan. Han påstod vidare, att fläskpriset på världsmarknaden icke har något inflytande på det svenska priset, och att det vore fördelaktigare att sälja svenskt fläsk i Stockholm än i England. Det kan ju hända, att priset i Stockholm är högre än i England, men det faktum står dock kvar, att det svenska fläsket i England är betydligt dyrare än det amerikanska, så ock att priset i Stockholm måtte vara mycket högt, då denna marknad föredrages den engelska.

Han beröck vidare ett fel, som är mycket vanligt, men som också är mycket stort. Han jämförde nemligen priset på det amerikanska fläsket med priset på det svenska, utan att fästa afseende dervid, att det förra är hårdt saltadt, nästan vatten- och ben-fritt, innehållande nästan uteslutande fett, hvarigenom det amerikanska fläsket får ett vida högre värde, än svenskt fläsk, med dess relativa mängd af vatten och ben. En sådan jämförelse är därför icke hållbar. Men, säger man, detta är endast teorier. Då frågar jag: har icke norrländingen sundt förnuft? Han har köpt det amerikanska fläsket i många år. Han vet att han mått bra deraf och att det smakar honom bättre och dessutom är billigare än det svenska fläsket. Tror man att folket i dessa orter är så enfaldigt, att det köper en vara, som det gör förlust på. Det vet bättre än så. Det vet, att det amerikanska fläsket är *drygare* och i näringsafseende har större värde än det svenska.

Jag kan således icke finna annat, än att den siste ärade talarens hela argumentation var felaktig. Slutligen vädjar jag till honom sjelf: om nu tullen har utträtt så mycket, hvarför kommer man då med dessa officiella uppgifter, som utdelas vid riksdagen och visa att importen ökats och exporten minskats, båda högst väsentligt under de två sista årens höga fläsktullar.

Tull å fläsk.
(Forts.)

Herr af Burén: Den föregående talaren har framhållit den åsigten, att en vara fördyras med tullens hela belopp. Denna åsigt kan jag åtminstone icke biträda. Långt ifrån att den af Kongl. Maj:t för år 1893 föreslagna stora nedsättningen af fläsktullen med icke mindre än 50 procent kommer att gagna den konsumerande allmänheten, är min öfvertygelse den, att den hufvudsakligast kommer att gynna ett fåtal mellanhänder, som handla med denna vara.

Hvad beträffar det påståendet, att tullen icke gjort någon verkan, litat jag fullkomligt på hvad herr statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrat. Han säger nemligen: »det lär icke heller kunna bestridas, att förstnämnda handtering (den inhemska svinafveln) efter fläsktullens införande gjort icke obetydliga framsteg. Derom vittnar icke allenast den tilltagande exporten, utan äfven det växande antalet svinslagterier inom landet.»

Jag yrkar bifall till min reservation.

Herr Almén: Jag ber om ursäkt att jag ännu en gång tager till ordet, men den siste talaren återopade ett yttrande af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet. Jag måtte icke hafva tagit riktigt reda på denna del af frågan, ty jag trodde att det var tullkomiténs betänkande, hvilket den siste talaren citerade. De af mig återopade uppgifter om införseln och utförseln af fläsk återfinnas emellertid i den under pågående riksdag utdelade uppgiften härom för de sistförflutna 5 åren 1887—1891.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på det nu föredragna momentet yrkats dels bifall till hvad utskottet deri hemställt, dels, af friherre *Barnekow*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, dels ock, af herr *af Burén*, bifall till hans vid denna punkt afgifna reservation.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr talmannen upptog hvardera af de båda öfriga yrkandena med hemställan, huru vida kammaren ville antaga detsamma till kontraposition i nämnda votering, samt förklarade sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga bifall till herr *af Buréns* yrkande.

Friherre *Åkerhielm, Gustaf*, begärde emellertid votering jemväl angående kontrapositionens innehåll, till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till bevillningsutskottets hemställan i 22 punkten mom. a) i betänkandet n:o 2

kontrapositionen skall innehålla bifall till herr af Buréns vid denna *Tull å fläsk.*
punkt angifna reservation, röstar (Forts.)

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits afslag å utskottets hemställan och bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—53;
Nej—60.

På grund häraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i mom. a) i 22 punkten af sitt betänkande n:o 2, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren utskottets hemställan och bifaller Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—37;
Nej—79.

Mom. b.)

Friherre Barnekow: Då kammaren i den föregående punkten beslutat åsätta saltadt fläsk en tull af 10 öre per kilogram, hemställer jag om afslag på den nu föreliggande punkten.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande nu förevarande moment endast yrkats, att hvad utskottet hemställt skulle afslås.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på afslag derå; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

23—32 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

33 punkten.

Lades till handlingarna.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Treffenberg* från och med morgondagen till och med den 14 i denna månad samt herr *von Stapelmohr* under fjorton dagar från och med den 4 i samma månad.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Herr talmannen hemställde, att, som föredragningslistan för dagen nu blifvit genomgången, de till sammanträdet fortsättande utfärdade anslagen måtte få nedtagas.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 3.58 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Rättelser

i Första Kammarens protokoll n:o 9.

(Herr Wieselgrens anförande.)

Sid. 47	rad. 12	nedifrån	<i>står:</i> mistning och
			<i>läs:</i> mistning af
» 48	» 11	»	<i>står:</i> fängvårdspersonalen
			<i>läs:</i> fängpersonalen
» 51	» 17	»	<i>står:</i> medföra
			<i>läs:</i> medfört
» 52	» 21	»	<i>står:</i> inom styrelsen
			<i>läs:</i> inom styrkan.